

PASTABOS
 1. Matmenys nurodyti mm.
 2. Sprendiniai detalizuojami darbo projekte.

0	2019 08	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)	
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA		
KVAL. PATV. DOK. NR.	UAB "Enero" Žalgirio g. 92/5 aukštas LT 09303 Vilnius tel.8 (5) 2031299 e.paštas: info@enero.lt	STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO-KALNŲ PARKO DALIES ADRESU ARSENALO G. 5, VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI	
1996, 3836	PV Irena Sakalauskaitė	STATINIO NUMERIS IR PAVADINIMAS 01. LAUKO WC	
KVAL. PATV. DOK. NR.	PROJEKTAVIMO IR RESTAURAVIMO INSTITUTAS	DOKUMENTO PAVADINIMAS FASADAI, PJŪVIAI M 1:100	
A166, 3320	PDV Saulutė Domanskienė	LAIDA 0	
A167, 3325	Architektė Regina Smilgevičiūtė	DOKUMENTO ŽYMUO ENERO-44(2019)-PP-B-06	
LT	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija	LAPAS 1	LAPŲ 1

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

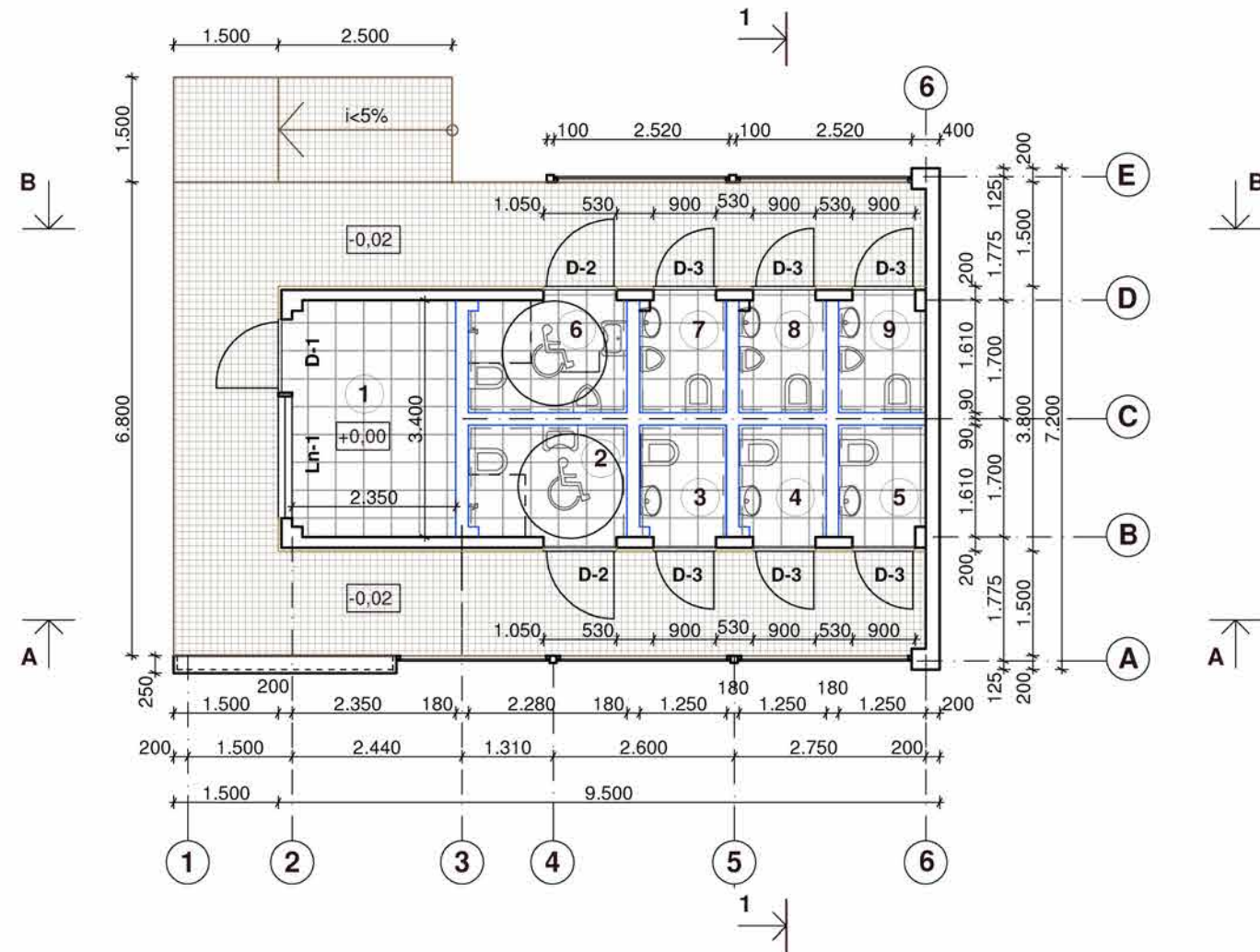
S 2020-Y20R pagal NCS spalvų paletę

S 2500-N pagal NCS spalvų paletę

Medinės impregnuotos giluminiu būdu kietmedžio dailylentės

Vidaus pertvarų apdaila - sieninės akmenų masės plytelės (Plytelės parenkamos DP kartu su grindų plytelėmis)

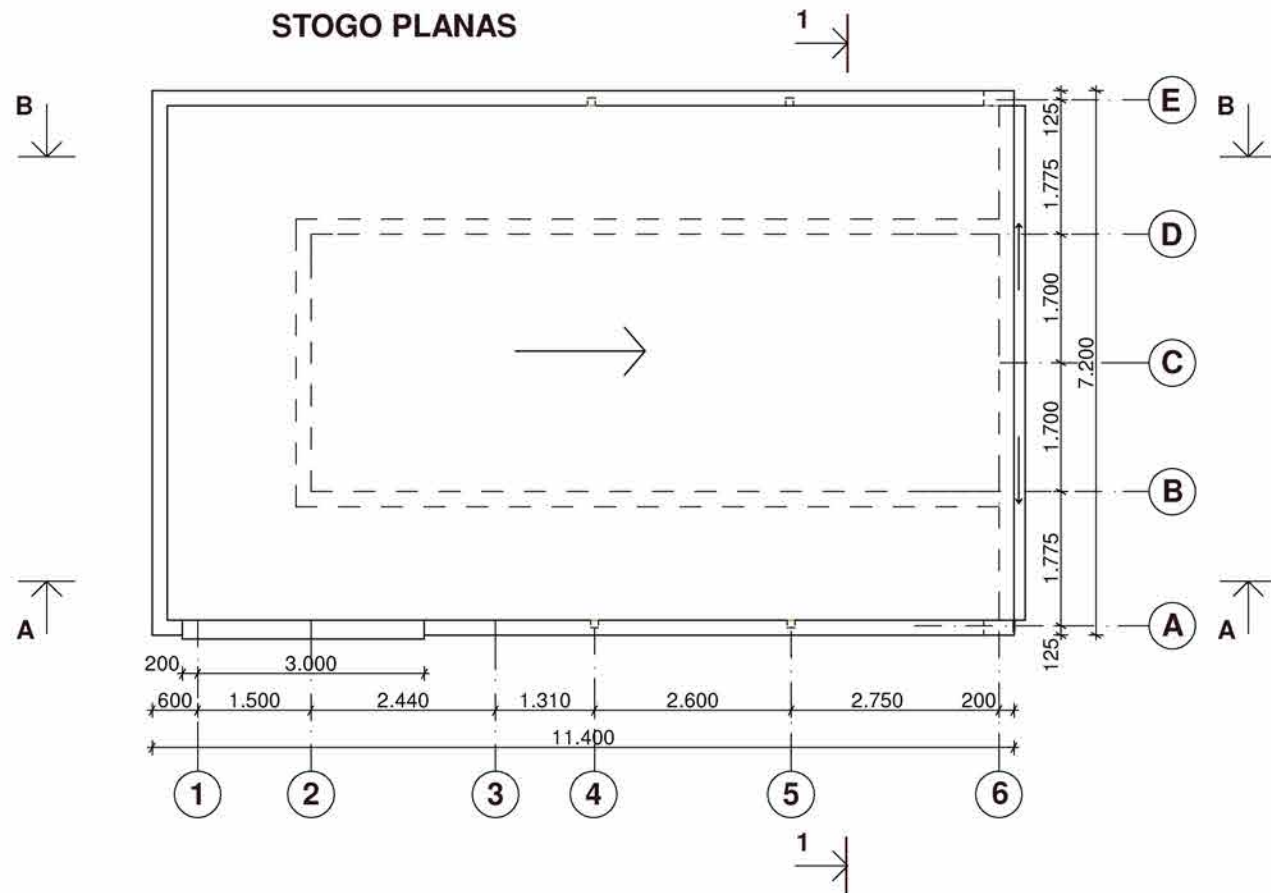
PIRMO AUKŠTO PLANAS

PATALPŲ EKSPLIKACIJA

Patalpos Nr.	Pavadinimas	Plotas m2
1	Lankytojų aptarnavimo patalpa	7,99
2	Moterų WC pritaikyta ŽN	3,67
3	Moterų WC	2,01
4	Moterų WC	2,01
5	Moterų WC	2,01
6	Vyrų WC pritaikyta ŽN	3,67
7	Vyrų WC	2,01
8	Vyrų WC	2,01
9	Vyrų WC	2,01
		27,39

STOGO PLANAS

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

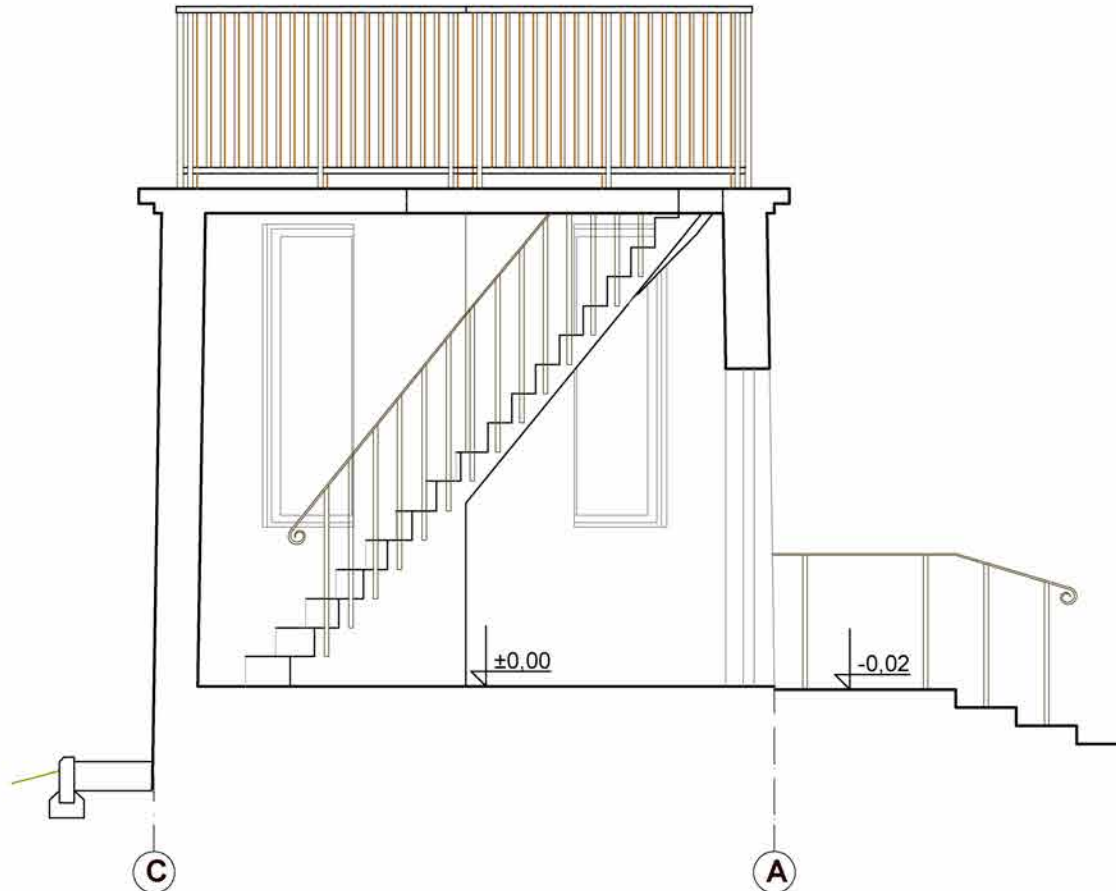
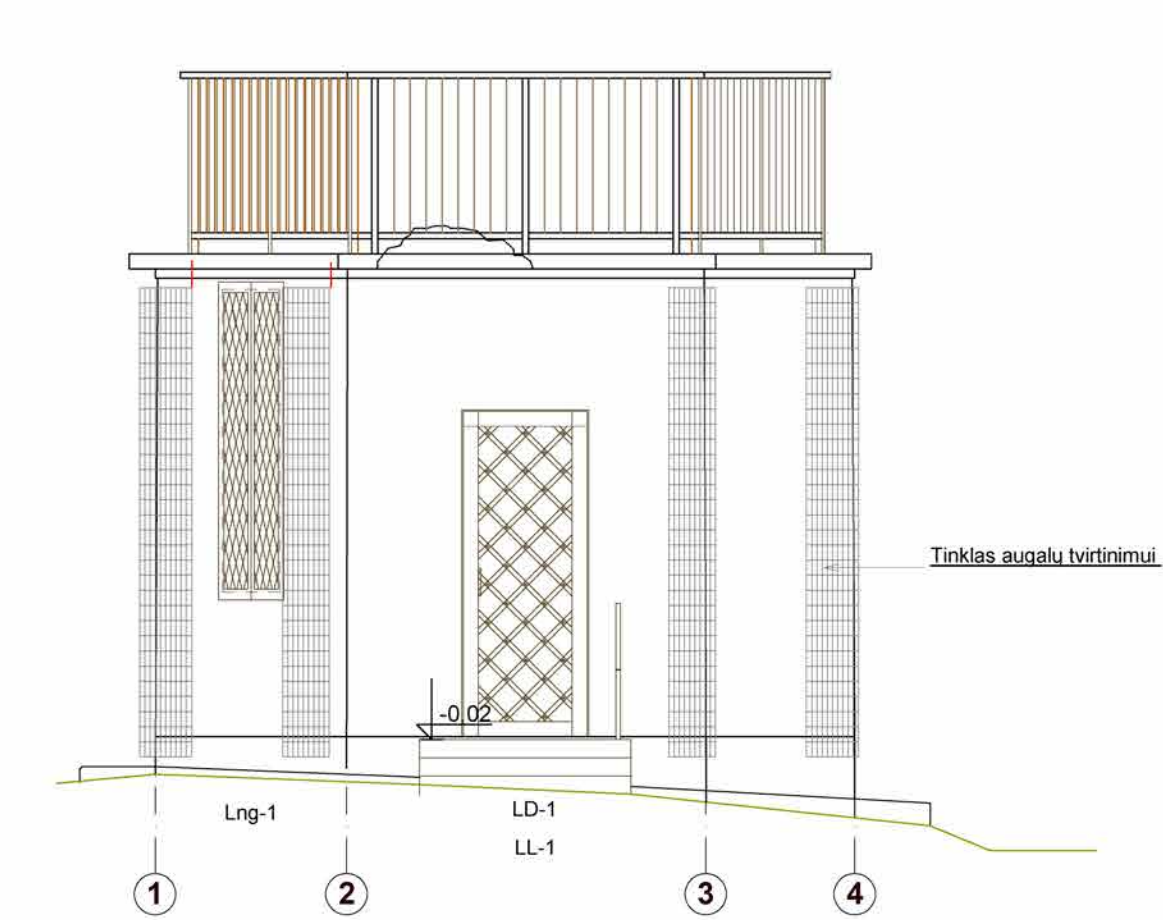
- Presuotos grotelės 1500xL
- Grindų akmens masės plytelių danga
- S-01 daugiasluoksnė plokštė
- Karkasinė pertvara iš dvigubo plieno profilio

PASTABOS

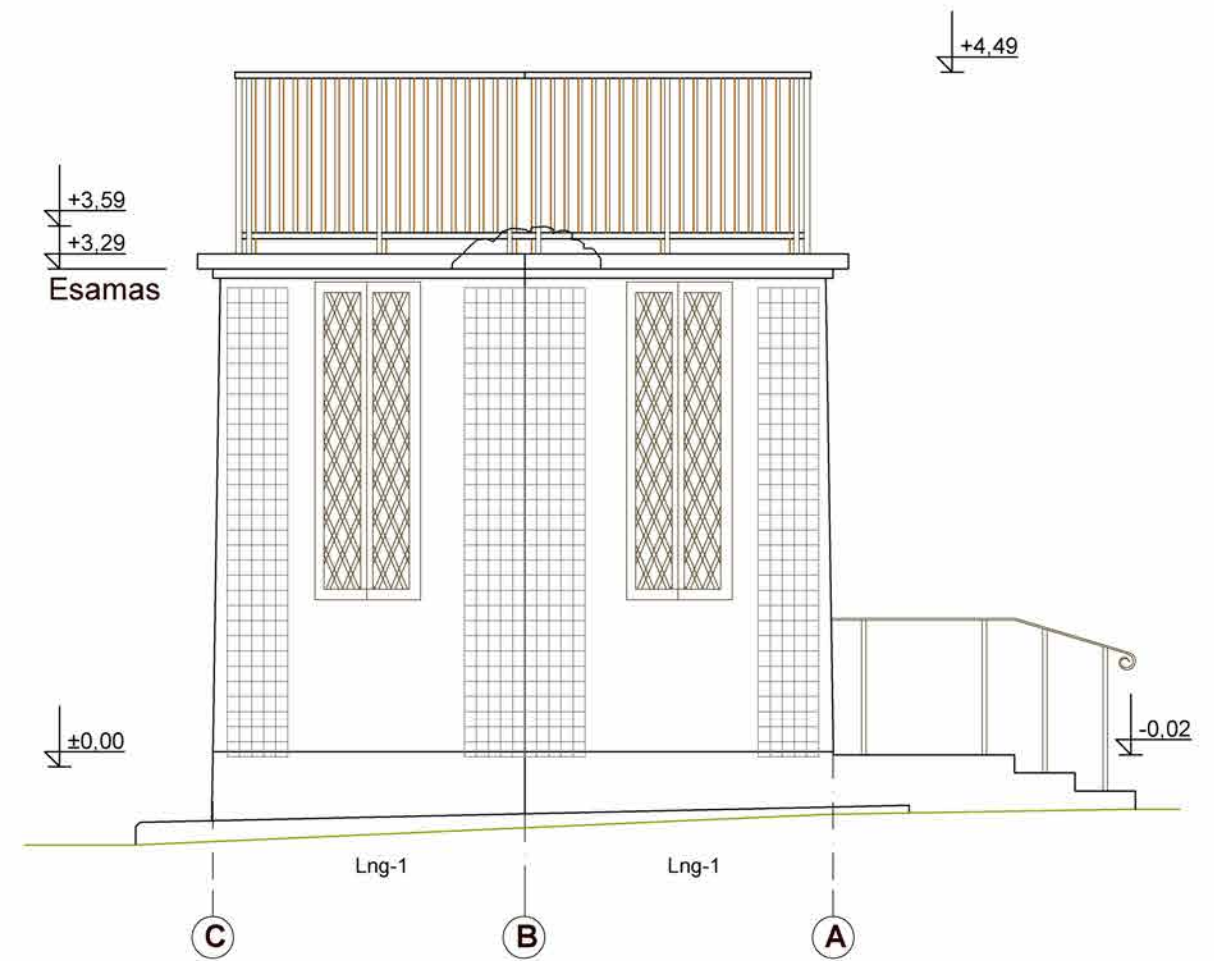
1. Matmenys nurodyti mm.
2. Detalizuojama darbo projekte.

0	2019 08	
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)

KVAL. PATV. DOK. NR.	UAB "Enero" Žalgirio g. 92/5 aukštas LT 09303 Vilnius tel.8 (5) 2031299 e.paštas: info@enero.lt		STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
	VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO-KALNŲ PARKO DALIES ADRESU ARSENALO G. 5, VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI			
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė	STATINIO NUMERIS IR PAVADINIMAS	
			01. LAUKO WC	
KVAL. PATV. DOK. NR.		PROJEKTAVIMO IR RESTAURAVIMO INSTITUTAS	DOKUMENTO PAVADINIMAS	
A166, 3320	PDV	Saulutė Domanskienė	PLANAI M 1:100	
A167, 3325	Architektė	Regina Smilgevičiūtė	LAIDA	
			0	
LT	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija		DOKUMENTO ŽYMUO	
			ENERO-44(2019)-PP-B-06	
			LAPAS	LAPŲ
			1	1

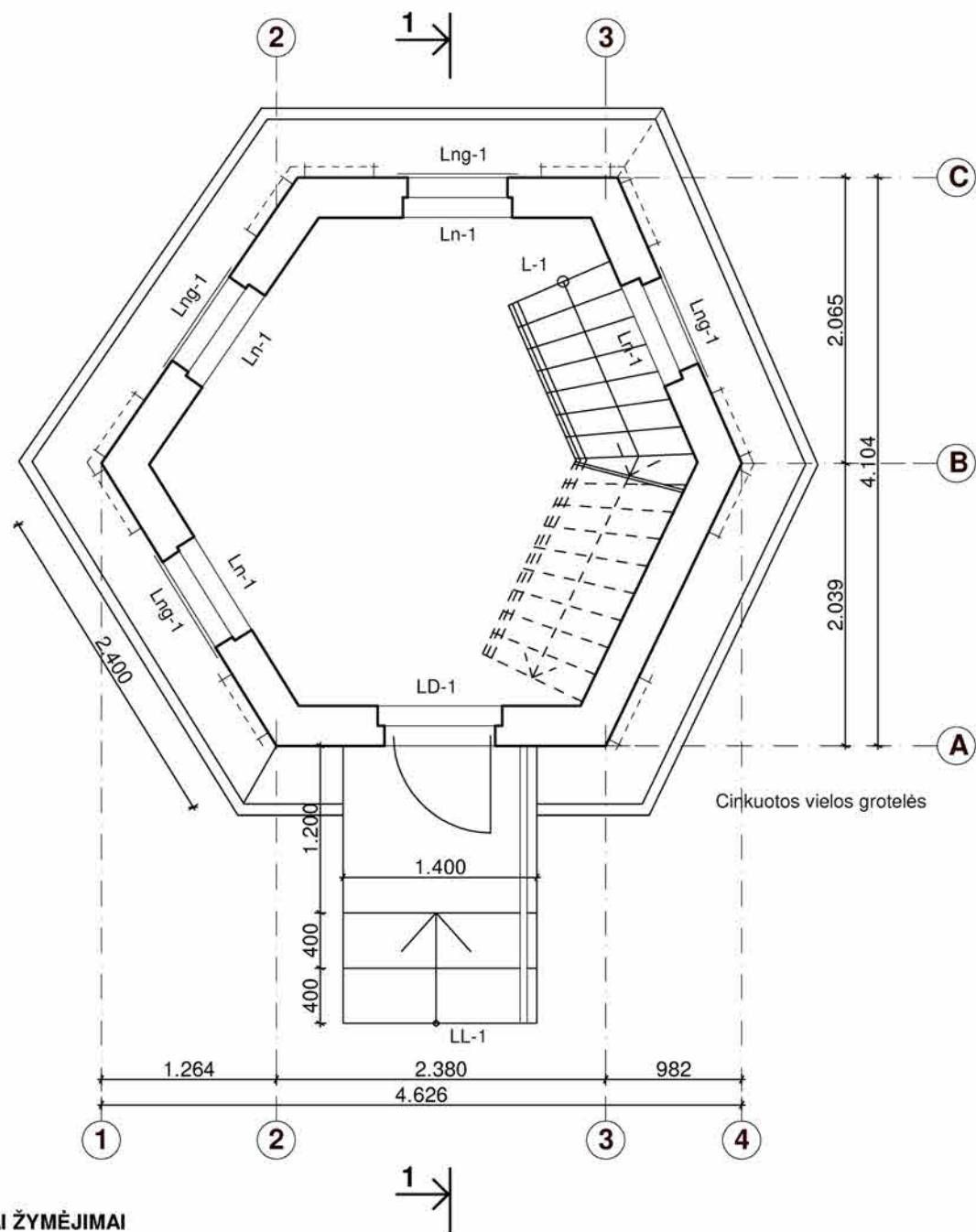
PJŪVIS 1-1

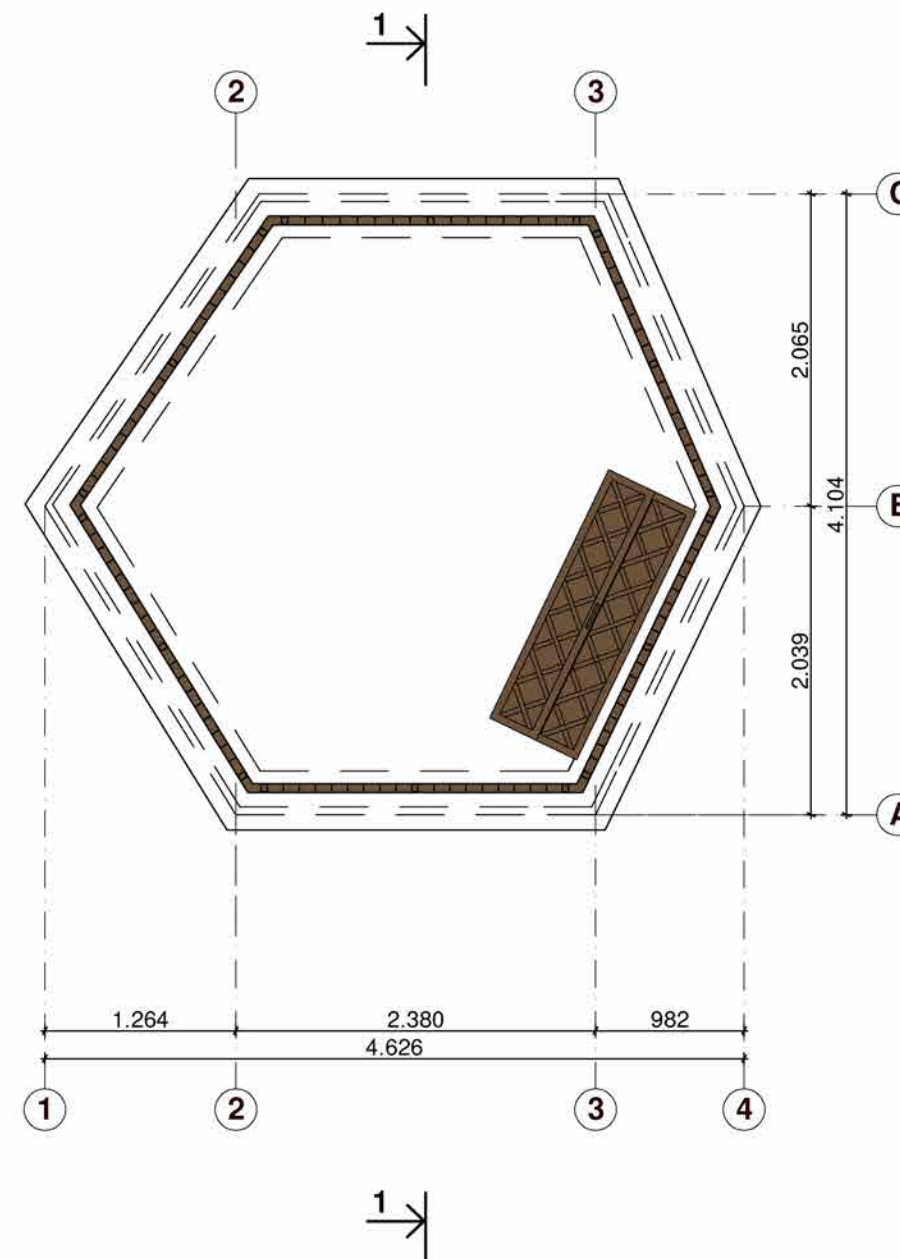
- PASTABOS
 1. Matmenys nurodyti mm.
 2. Sprendiniai detalizuojami darbo projekte.

0	2019 08	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)	
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA		
KVAL. PATV. DOK. NR.	UAB "Enero" Žalgino g. 92/5 aukštas LT 09303 Vilnius tel.8 (5) 2031299 e.paštas: info@enero.lt		STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato, Vilniaus piliakalnio su papilais ir gyvenvietė (u.o.k.664) komplekso - Kalnų parko dalies, Arsenalo g. 5 Vilniuje, teritorijos tvarkymo ir statinių statybos PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė	II teritorija. Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato dalies gamtos vertybių tvarkymas ir pritaikymas lankymui
KVAL. PATV. DOK. NR.		PROJEKTAVIMO IR RESTAURAVIMO INSTITUTAS	STATINIO NUMERIS IR PAVADINIMAS 02. Altanos kalno bokštėlis
A166, 3320	PDV	Saulutė Domanskienė	DOKUMENTO PAVADINIMAS Fasadai. Pjūvis 1-1 M 1:50
A167, 3325	Architektė	Regina Smilgevičiūtė	LAIDA 0
LT	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija	DOKUMENTO ŽYMUO ENERO-44(2019)-PP-B-07	LAPAS 1
			LAPŲ 1

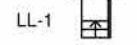

PIRMO AUKŠTO PLANAS

DENGINIO PLANAS

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

- Esamos sienos
- Prie sienų tvirtinamas suvirintas cinkuotos vielos tinklas vijokliniams augalams
- LL-1 Įrengiami nauji betoniniai laiptai su turėklais
- L-1 Remontuojami esami betoniniai laiptai su turėklais
- Įrengiama apsauginė tvorelė
- Liukas išlipimui ant stogo

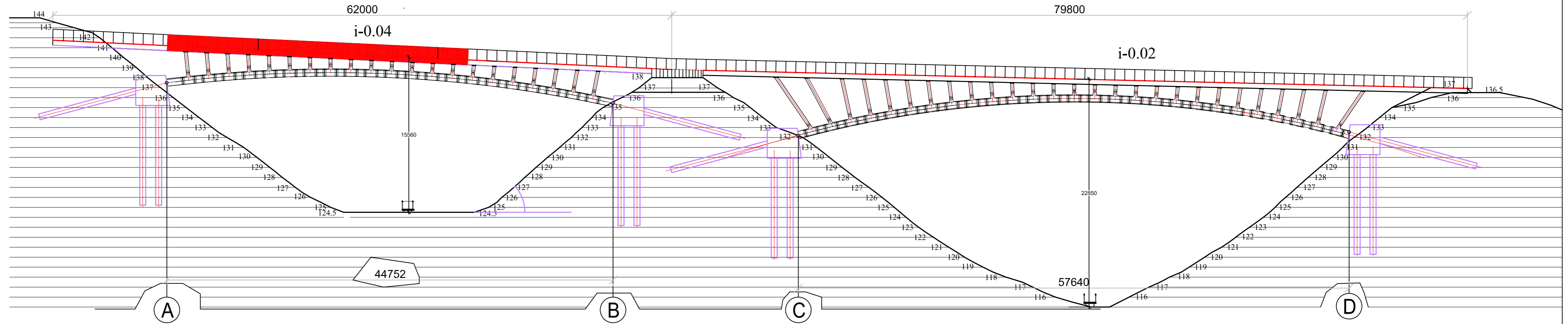
Liuką išlipimui ant stogo ir apsauginę tvorelę dažyti RAL 8025 spalva

PASTABOS

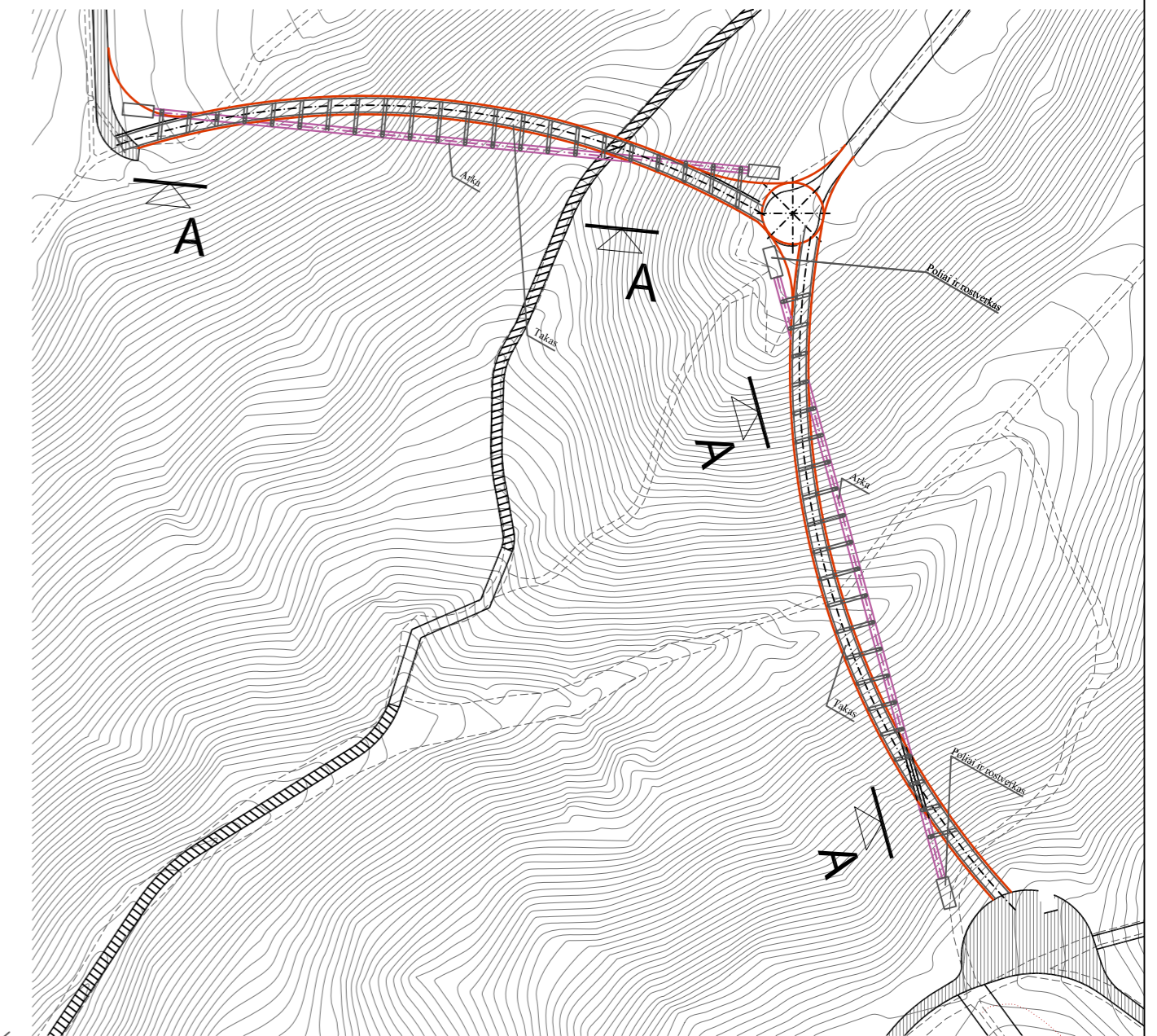
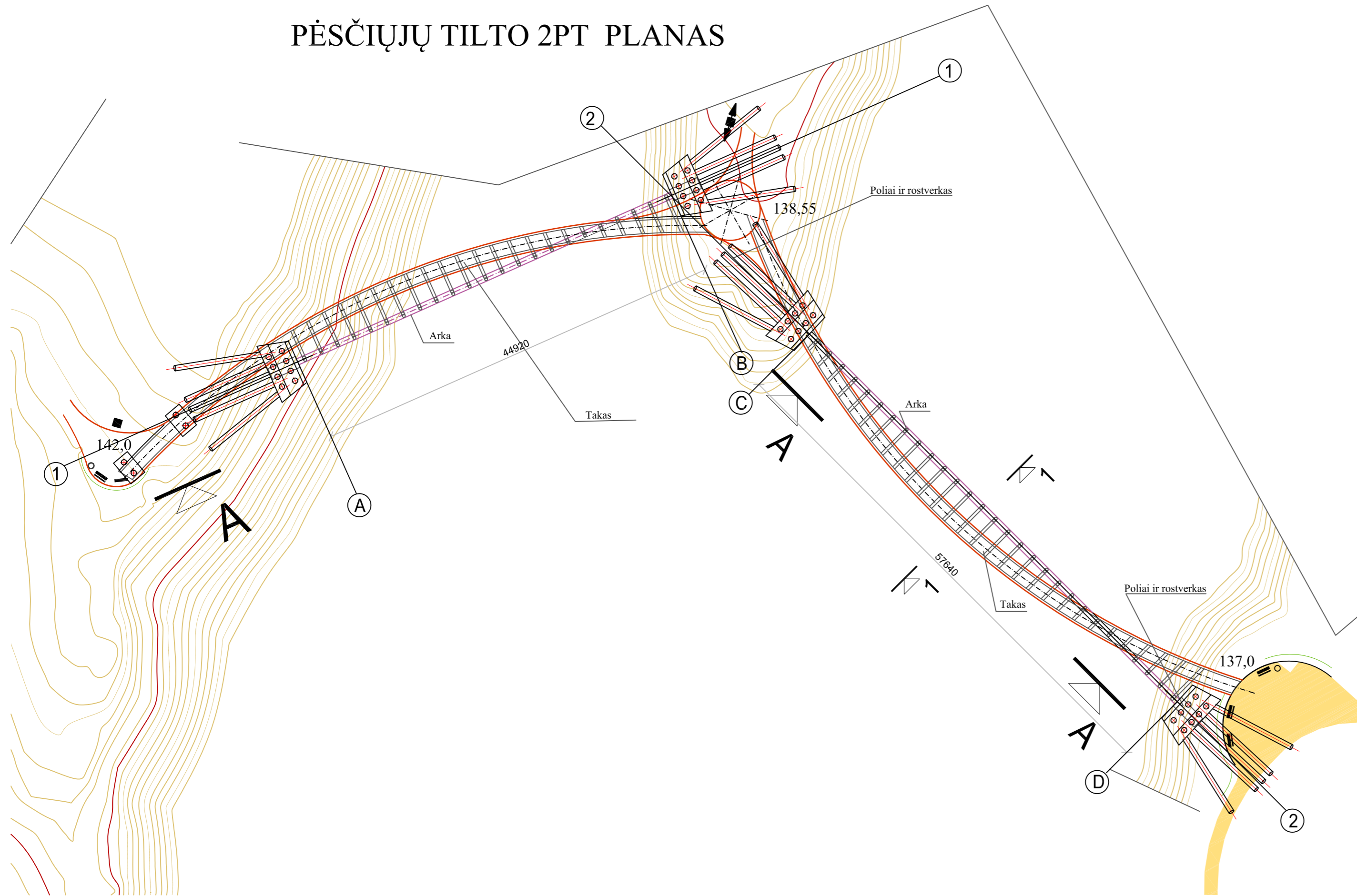
1. Matmenys nurodyti mm.
2. Sprendiniai detalizuojami darbo projekte.

0	2019 08	LAIDOS STATUSAS. KEITIMO PRIEŽASTIS (JEI TAIKOMA)	
LAIDA	IŠLEIDIMO DATA		
KVAL. PATV. DOK. NR.	UAB "Enero" Žalgirio g. 92/5 aukštas LT 09303 Vilnius tel.8 (5) 2031299 e.paštas: info@enero.lt		STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO-KALNŲ PARKO DALIES ADRESU ARSENALO G. 5, VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė	STATINIO NUMERIS IR PAVADINIMAS 02. Altanos kalno bokštelis
KVAL. PATV. DOK. NR.	 PROJEKTAVIMO IR RESTAURAVIMO INSTITUTAS		DOKUMENTO PAVADINIMAS Planas 1-1 M 1:50
A166, 3320	PDV	Saulutė Domanskienė	LAPAS 0
A167, 3325	Architektė	Regina Smilgevičiūtė	DOKUMENTO ŽYMUO ENERO-44(2019)-PP-B-08
LT	STATYTOJAS IR (ARBA) UŽSAKOVAS Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija		LAPŲ 1 1

IŠKLOTINĖ A-A

PĖSČIŪJŲ TILTO 2PT PLANAS

0	2019 08	Projektavimo užduoties papildymas	
Laida	Data	Keitimų pavadinimas (priežastis)	
KVAL. DOK. NR.	UAB "Enero" Įm. k. 302521962 Pilies g. 8A-9, LT-01123, Vilnius info@enero.lt	 STATYBOS PROJEKTO PAVADINIMAS VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO - KALNŲ PARKO DALIES, ADRESU ARSEALO G. 5 VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATYBOS STATYBOS IR REMONTO PROJEKTIŲ PASIŪLYMAI Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato dalies gamtos vertybių tvarkymas ir pritaikymas lankymui (II teritorija)	
1996, 3836	PV		
1458;2764	PDV	Vaidas Grinčelaitis	
657	PDV	Boris Feofanov	
KALBOS TRUMP.	STATYTOJAS/ŪSAKOVAS	DOKUMENTO ZYMŪS	
LT	VĮ "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"	ENERO-44(2019)-PP-B-10	LAPAS LAPŲ
			1 1

76/32 - 0236

Žiūrovų tribūnos su suolų eilėmis ir laiptais

STALO KALNAS

Sutartiniai žymėjimai

Teritorijų ribos	
	I teritorija - Vilniaus piliakalnis vad. Kreivuoju kalnu, Plikuoju kalnu, Trijų kryžių kalnu (5.64 ha)
	II teritorija - Didžioji grovia, Alkanos, Gedimino kapo, Bekešo ir Karigailos kalnai (13.80 ha)
	III teritorija - Dainų slėnis (3.92 ha)
Esama	
	Esama asfalto danga
	Esama šaligatvinių plytelių danga
	Esami išminti gruntiniai takai
	Esami želdynai
	Brandesni, didesnio kamieno medžiai
	Esama automobilių stovėjimo aikštelė

- Pastabos:
- Asfalto danga - patenkinamos būklės.
 - Estrados ir žiūrovų suolai- susidėvėję, vietomis lentos sulūžę, be turėklų.
 - Miški teritorijoje konservacinės paskirties.
 - Medynai yra labai tankūs, su tankiu pomiškiu ir traku.
 - Žolė susiformavusi tik atvirose vietose be medžių. Po medžiais žolinės dangos nėra.
 - Takai yra gruntinės dangos, šlaitai išraižyti išmintųjų takų, vietomis gruntas nuslinkęs.
 - Dėl nestabilius grunto ir žolinės dangos nebuvimo formuojasi erozinės vietos.

III VILNIAUS PILIAKALNIO SU PAPILIAIS IR GYVENVIETĖ GYVENVIETĖ, VAD. DAINŲ SLĖNIU-VERTINGOSIOS SĄPYBĖS

- Žemės ir jos paviršiaus elementai - reljefas.
- Kultūrinis sluoksnis.
- Kapat.

III VILNIAUS PILIAKALNIO SU PAPILIAIS IR GYVENVIETĖ ANTRAS PAPILYS, VAD. STALO KALNU- VERTINGOSIOS SĄPYBĖS:

- Žemės ir jos paviršiaus elementai- aikštelė
- Šlaitai
- Kultūrinis sluoksnis- Saugomas.

0	2019 08	Projektavimo užduoties papildymas		
Laida	Data	Keitimų pavadinimas (prezistas)		
KVAL. DOK. NR.		UAB "Enero" Jm. k. 302521962 Pilies g. 5A-A-9, LT-01123, Vilnius info@enero.lt	STATYBOS PROJEKTO PAVADINIMAS VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO - KALNŲ PARKO DALIES, ADRESU ARSENALO G. 5 VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATYBŲ, STATYBOS IR REMONTO PROJEKTIŲ PASIŪLYMAI	
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė		
1948	arch	Judita Balaišytė	2019	0
Dokumentų pavadinimas ATRAMINIS PLANAS M 1:500				
KALBOS TRUMP.	STATYBOS UŽSAKOVAS	Dokumentų žyma		LAPAS LAPŲ
LT	VI "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"	ENERO-44(2019)-PP-B-11	1	1

Sutartiniai žymėjimai

Teritorijų ribos

	I teritorija - Vilniaus piliakalnis vad. Krevuotų kalnu, Pikiuotų kalnu, Trijų kryžių kalnu (5.64 ha)
	II teritorija - Didžioji griovys, Altanos, Godimino kapo, Bekešo ir Karigalos kalnai (13.80 ha)
	III teritorija - Dainių slėnis (3.92 ha)

Esama

	Pagrindiniai įėjimai į Kalnų parko teritoriją
	Esama lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelė
	Esami gruntiniai pėsčiųjų takai
	Esama šaligatvinių plytelių danga

Projektuojama

	Aikštelių numeracija
	Laiptų numeracija
	Projektuojami laiptai
	Lankytų centro patalpos po esama estrada

Dangos

	Esama asfalto danga
	Esama, remontuojama asfalto danga
	Projektuojamos šaligatvines plytelės
	Projektuojama lauko akmenų nuogrinda
	Projektuojama natūralus akmenų skalda su riskliais pėsčiųjų danga
	Medinė terasa prie projektuojamų lankytų centro patalpų
	Įspėjamieji paviršiai žmonėms su negalia
	Vedimo juosta žmonėms su negalia
	Užpilama dolomito skalda

Želdynai

	Želdynų ribos
	Išraiškingi, gražūs medžiai
	Brandesnį, didesnio kamieno diametro medžiai
	Užsėjama žolės mišinys
	Irenigiamos vejos grotelės

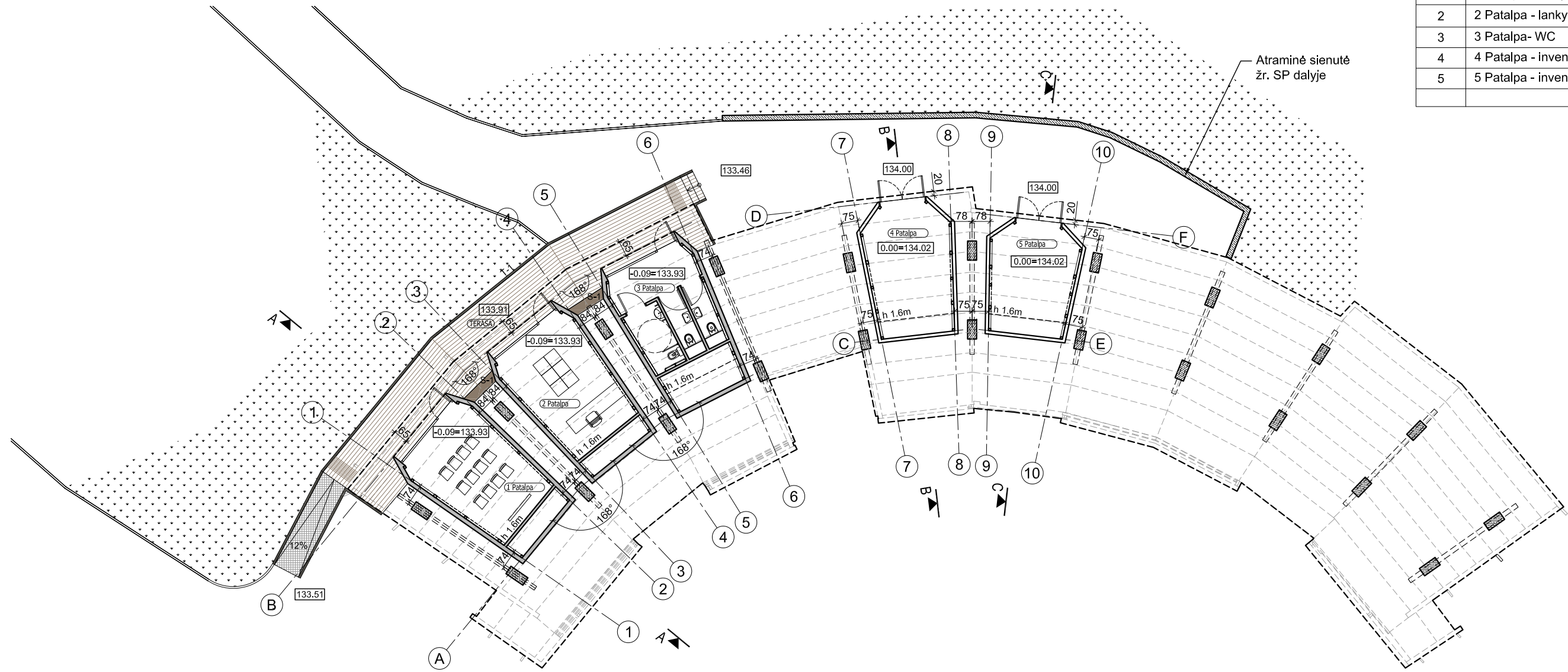
Pastabos:

1. Žemės judinimo vietoje būtini archeologiniai tyrimai (Specialieji paveldosaugos reikalavimai (laikinis apsaugos reglamentas) Nr. EV-290).
2. Takai su pasluoksniais projektuojami esamų išmintų takų trasose, ant žemės paviršiaus, pašalinus augalinį sluoksnį.
3. Visi laiptai projektuojami lengvųjų metalinių konstrukcijų su gręžtiniais poliais. Laiptų maršai su slaitų paviršiumi nesiliečia.
4. Takų trasose esančių želdinių šalinimas atliekamas prieš tai įvertinus jų būseną, paliekant tvirtus bei nekeliančius pavojus žmonių saugumui medžius. Takų trasa tikslinama darbo projekto metu, įvertinus trasos vietoje esančių želdinių būklę.

0	2019 08	Projektavimo užduoties papildymas			
Laida	Data	Keitimų pavadinimas (priežastis)			
KVAL. DOK. NR.	UAB "Enero" Jm. k. 302521962 Pilies g. 8A-9, LT-01123, Vilnius info@enero.lt		STATYBOS PROJEKTO PAVADINIMAS VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO - KALNŲ PARKO DALIES, ADRESU ARSENALO G. 5 VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTIŲ PASIŪLYMAI		
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė	2019	0	LAIDA
1948	arch	Judita Balaišytė	2019	0	LAIDA
KALBOS TRUMP.			STATYBOS UŽSAKOVAS	DOKUMENTO ŽYMO	
LT	VĮ "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"		ENERO-44(2019)-PP-B-12	LAPAS	LAPŲ
				1	1

LANKYTOJŲ CENTRO EKSPLIKACIJA

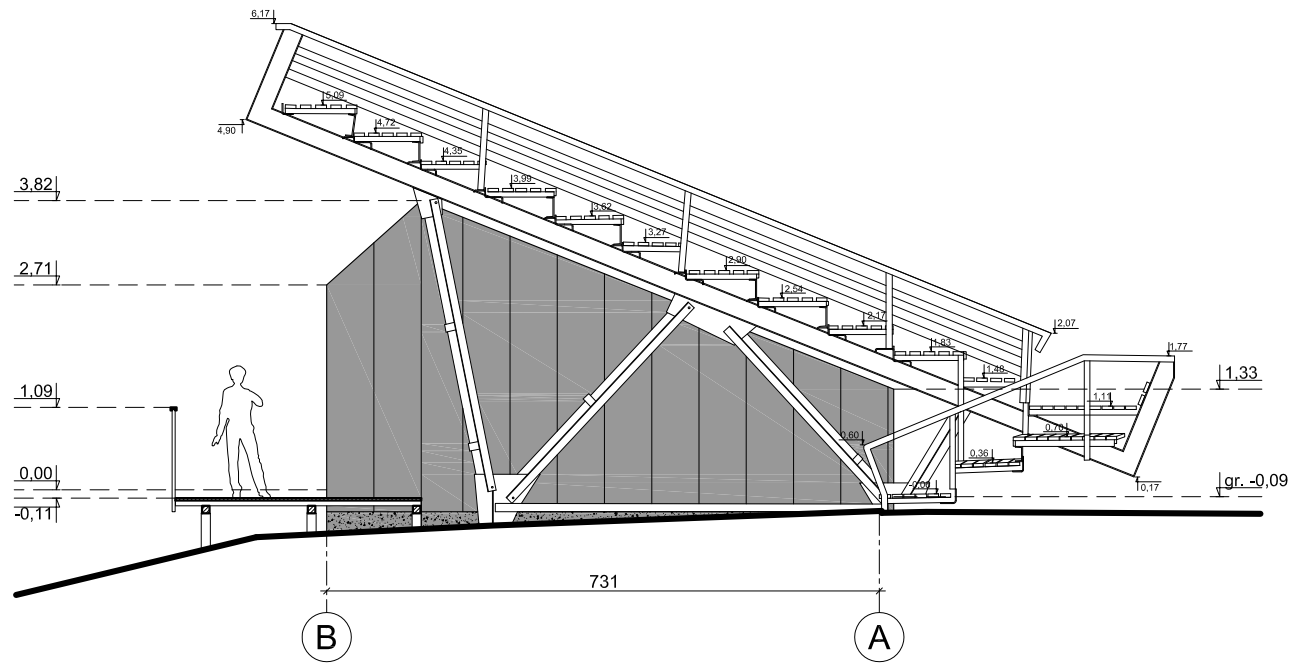
NR.	PAVADINIMAS	PLOTAS (m ²)
1	1 Patalpa - lankytojų centras	22.50
2	2 Patalpa - lankytojų centras	22.50
3	3 Patalpa- WC	17.00
4	4 Patalpa - inventoriaus pat.	18.00
5	5 Patalpa - inventoriaus pat.	15.00
VISO:		95.00

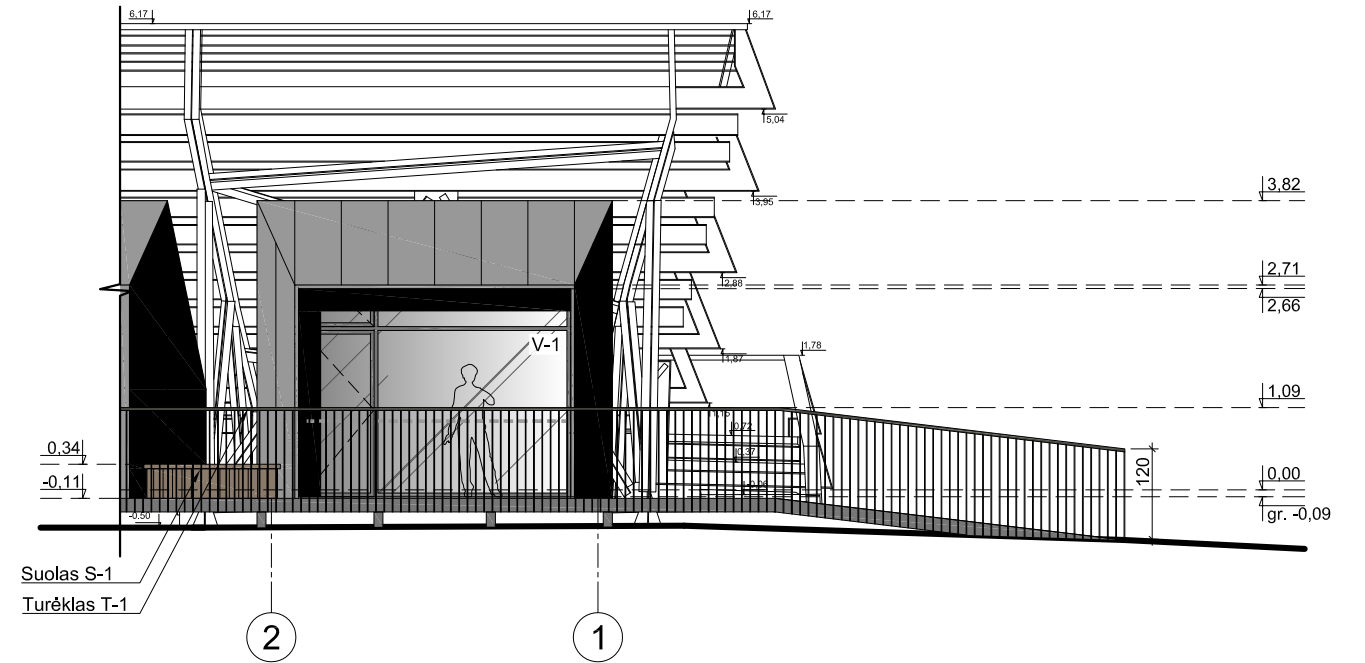
SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

	Patalpų Nr. 1, 2, 3 lauko ir vidaus sienos (apšiltintos)
	Patalpų Nr. 4, 5 lauko sienos (neapšiltintos)
	Terasa su medžio masyvo lentų danga
	Ispėjamas paviršius ŽN - terasinės lentos refleuojamos.
	Estrados konstrukcijos ir kontūras
	Veja
	Suolas S-1
	Turėklas T-1

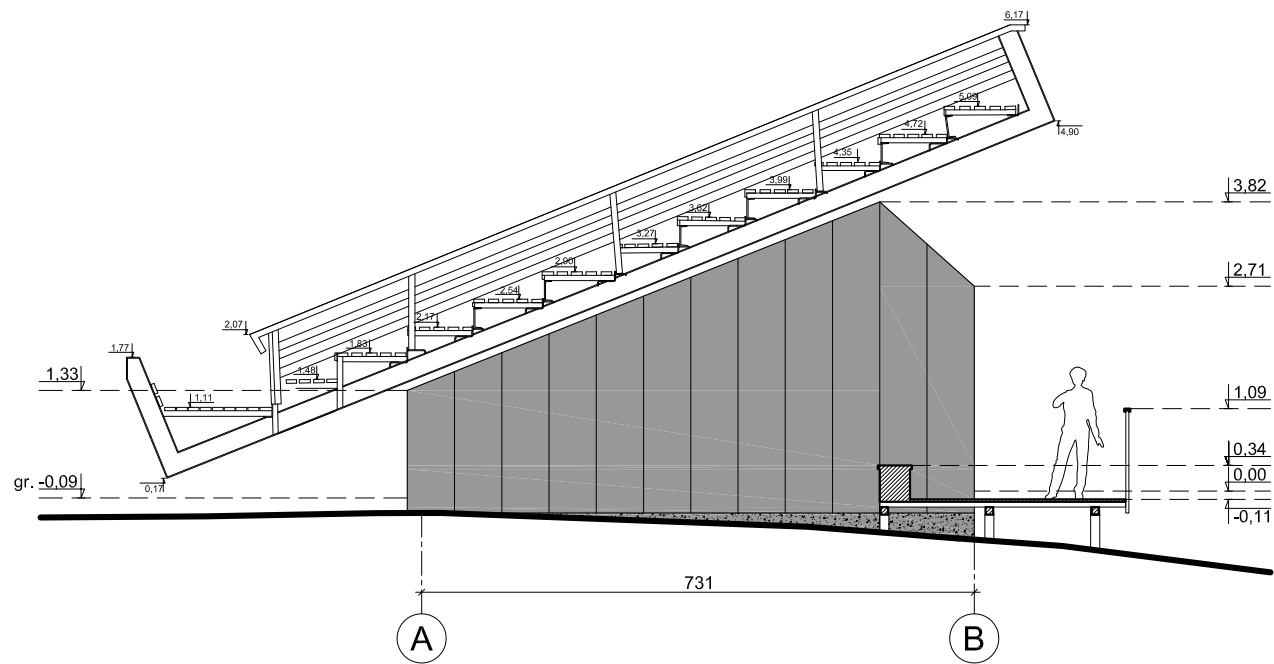
0	2019 08	Projektavimo užduoties papildymas				
Laida	Data	Keitimų pavadinimas (priežastis)				
KVAL. DOK. NR.	UAB "Enero" Įm. k. 302521962 Pilies g. 8A-9, LT-01123, Vilnius info@enero.lt				STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
	VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO - KALNŲ PARKO DALIES ADRESU ARSENALO G. 5, VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI					
Dainų slėnio aktualizavimas (III teritorija)		DOKUMENTO PAVADINIMAS		LAIDA		
1996, 3836		PV	Irena Sakalauskaitė	2019	LANKYTOJŲ CENTRO PLANAS, M 1:200	
1458, 2764		PDV	Vaidas Grinčelaitis	2019	0	
KALBOS TRUMP.	STATYTOJAS/UŽSAKOVAS		DOKUMENTO ŽYMUO		LAPAS	LAPŲ
LT	VĮ "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"		ENERO-44(2017)-PP-B-13		1	1

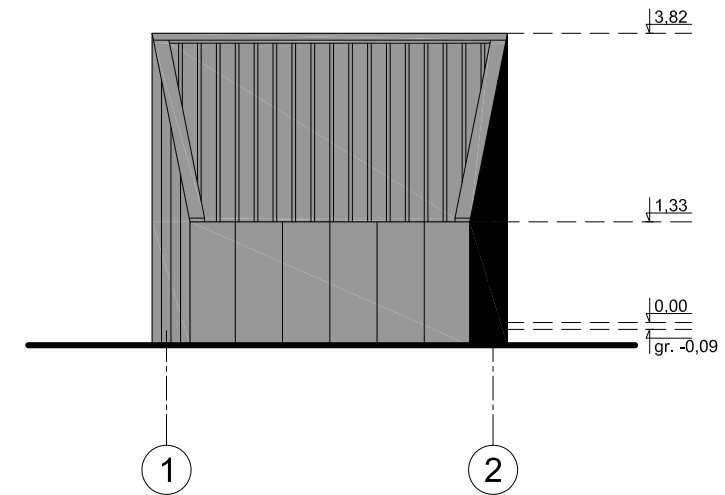
Lankytojų centro patalpos Nr. 1 fasadas tarp ašių "B"- "A", M 1:100

Lankytojų centro patalpos Nr. 1 fasadas tarp ašių "2"- "1", M 1:100

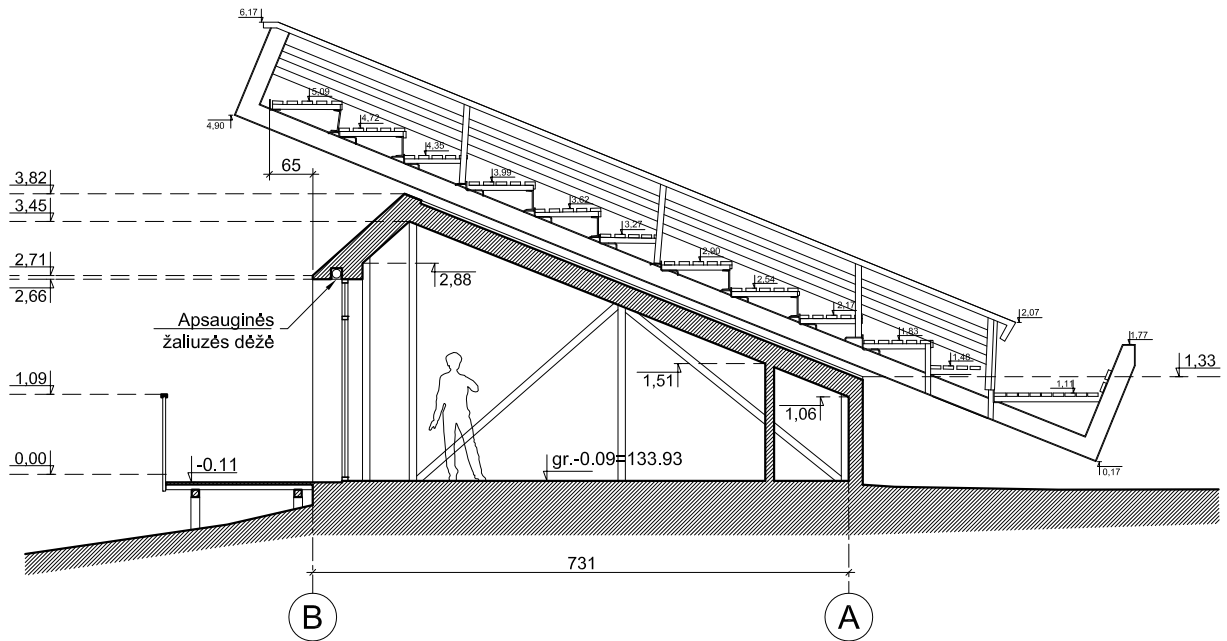
Lankytojų centro patalpos Nr. 1 fasadas tarp ašių "A"- "B", M 1:100

Lankytojų centro patalpos Nr. 1 fasadas tarp ašių "1"- "2", M 1:100

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI	
	Falcais jungta cinko skarda (spalva - tamsiai pilka, tikslinama DP metu)
	Daugiasluoknė plokštė su PIR užpildu (spalva - tamsiai pilka, tikslinama DP)
	Stiklas
	Medžio masyvo lentos
	Betoninis cokolis (spalva - tamsiai pilka, tikslinama DP metu)

0	2019 08	Projektavimo užduoties papildymas			
Laida	Data	Keitimų pavadinimas (priežastis)			
KVAL. DOK. NR.	UAB "Enero" Įm. k. 302521962 Pilies g. 8A-9, LT-01123, Vilnius info@enero.lt			STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS	
	VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO - KALNŲ PARKO DALIES ADRESU ARSENALO G. 5, VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI			Dainų slėnio aktualizavimas (III teritorija)	
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė	2019	DOKUMENTO PAVADINIMAS	
1458, 2764	PDV	Vaidas Grinčelaitis	2019	LANKYTOJŲ CENTRO PATALPOS NR. 1 FASADAI, M 1:100	
KALBOS TRUMP.	STATYTOJAS/UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO	
LT	VĮ "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"			ENERO-44(2017)-PP-B-14	
				LAPAS	LAPŲ
				1	1

PJŪVIS A-A, M 1:100

0	2019 08	Projektavimo užduoties papildymas		
Laida	Data	Keitimų pavadinimas (priežastis)		
KVAL. DOK. NR.	UAB "Enero" Įm. k. 302521962 Pilies g. 8A-9, LT-01123, Vilnius info@enero.lt			
	STATINIO PROJEKTO PAVADINIMAS VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO - KALNŲ PARKO DALIES ADRESU ARSENALO G. 5, VILNIUJE, TERITORIJOS TVARKYMO, STATINIŲ STATYBOS IR REMONTO PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI			
1996, 3836	PV	Irena Sakalauskaitė	2019	DOKUMENTO PAVADINIMAS LANKYTOJŲ CENTRO PATALPOS NR. 1 PJŪVIS A-A, M 1:100
1458, 2764	PDV	Vaidas Grinčelaitis	2019	
KALBOS TRUMP.	STATYTOJAS/UŽSAKOVAS			DOKUMENTO ŽYMUO
	LT	VĮ "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"		
				ENERO-44(2019)-PP-B-15
				LAPAS
				LAPŲ
				1
				1

PRIDEDAMI DOKUMENTAI

ENERO

UAB "Enero", į.k 302521962
Žalgirio g. 92 (5 aukštas), LT-09303 Vilnius
Tel.: +370 616 85768; info@enero.lt

STATYTOJAS: Valstybės biudžetinė įstaiga „Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija“. Šiltadaržio g. 2, Vilnius, LT-01124, tel. 8 (5) 2122499

KOMPLEKSAS: Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta (KVR unik. obj. kod. 664).
Vilniaus senojo miesto vieta su priemiesčiais (KVR unik. kodas 25504).
Vilniaus senamiestis (KVR unik. kodas 16073).
Žemės sklypo unik. Nr. 4400-2169-4642.

PROJEKTO PAVADINIMAS: Vilniaus piliakalnio su papiliais ir gyvenvieta (KVR unik. obj. kod. 664) (Kalnų parko) teritorijos tvarkybos darbų ir pritaikymo lankymui projektiniai pasiūlymai.

ADRESAS: Arsenalo g. 5, Vilnius.

STATYBOS RŪŠIS: Nauja statyba. Kapitalinis remontas. Tvarkybos darbai (remontas, konservavimas, restauravimas).

NAUDOJIMO PASKIRTIS: Konservacinė.

STATINIO KATEGORIJA: Ypatingas statinys.

PROJEKTO ETAPAS: PROJEKTINIAI PASIŪLYMAI (PP).

PROJEKTO DALIS: Sklypo planas. Statinio architektūra. Tvarkybos darbų projektas.

BYLA: ENERO-44 (2015) – PP-01

Direktorius

Tomas Ulinauskas

Projekto vadovas

Arch. Rimas Grigas
Atest. Nr. A430/ KPD 3663
Tel.: +370 699 16044

Projekto dalies vadovas

Arch. Rūta Grigienė
Atest. Nr. A1540/ KPD 3662
Tel.: +370 652 51048

Kultūros paveldo departamento prie
Kultūros ministerijos Vilniaus skyriaus
vyriausioji specialistė
Gerdalė Lukavičienė
2016 m. 04 mėn. 13 d. Nr. 88-PP

PRITARIU
Kultūros paveldo departamento prie
Kultūros ministerijos Vilniaus skyriaus
vedėjas

Vitas Karčiauskas
2016 m. 04 mėn. 13 d. Nr.

Vilnius 2016.01

Dokumento žymuo: ENERO -44(2015)PP-PSŽ

Projektas: Vilniaus piliakalnio su papildiais ir gyvenvieta (KVR unik. obj. kod. 664) (Kalnų parko) teritorijos tvarkybos darbų ir pritaikymo lankymui projektiniai pasiūlymai.

STATINIO PROJEKTO SUDĖTIES ŽINIARAŠTIS

Bylos. Nr.	Projekto dalis	Bylos žymuo	Laida
1	2	3	4
Projektiniai pasiūlymai			
1.	Sklypo planas. Statinio architektūra. Tvarkybos darbų projektas	ENERO – 44(2015)-PP -01	0
2.	Sustambinta skaičiuojamoji kaina.	ENERO – 44(2015)-PP -02	0

Projekto vadovas

....

Arch. Rimas Grigas
(Atest.Nr. A430, KPD 3663)

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. PAŽINTINIAI DUOMENYS

Projekto pavadinimas: Vilniaus piliakalnio su papiliais ir gyvenvieta (KVR unik. obj. kod. 664) (Kalnų parko) teritorijos tvarkybos darbų ir pritaikymo lankymui projektiniai pasiūlymai.

Teritorijos statusas: Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas.

Sklypo unikalus Reg. Nr.: 4400-2169-4642

Administracinė priklausomybė: Vilniaus miestas, Vilniaus miesto savivaldybė, Senamiesčio seniūnija, Vilniaus apskritis.

Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas yra sudedamoji Vilniaus senamiesčio – kultūros paminklo (unikalus kodas 16073, buvęs U1P), įrašyto į UNESCO Pasaulio paveldo kultūros paminklų sąrašą, dalis.

Statytojas: VĮ „Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija“, B. Radvilaitės g. 7, LT-01124 Vilnius.

Projekto rengimo etapai:

1. Kalnų parko teritorijos tvarkybos darbų ir pritaikymo lankymui projektiniai pasiūlymai (PP),
2. Tvarkomos teritorijos (1-12 zonos) tvarkybos darbų projektiniai pasiūlymai (1-12 TvDP-PP),
3. Tvarkomos teritorijos (1-12 zonos) tvarkomųjų statybos darbų projektiniai pasiūlymai (1-12 PP),
4. Tvarkomos teritorijos (1-12 zonos) tvarkybos darbų projektas (1-12 TvDP-TP),
5. Tvarkomos teritorijos (1-12 zonos) tvarkomųjų statybos darbų techninis projektas (1-12 TP),
6. Tvarkomos teritorijos (1-12 zonos) tvarkybos darbų darbo brėžiniai (1-12 TvDP-DP),
7. Tvarkomos teritorijos (1-12 zonos) tvarkomųjų statybos darbų darbo projektas (1-12 DP),.

Projekto etapas: Projektiniai pasiūlymai (PP)

Teritorijoje esantys kultūros paminklai ir valstybės saugomos kultūros vertybės:

Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta (KVR kodas 664) – kompleksas, kurį sudaro: Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta piliakalnis, vad. Kreivuoju kalnu, Plikuoju kalnu, Trijų kryžių kalnu (30357; 1); Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta antras papilys, vad. Stalo kalnu (781; 2); Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta trečias papilys, vad. Gedimino kapo kalnu (4514; 3); Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta gyvenvietė, vad. Dainų slėniu (34913; 4).

Teritorijoje esančios Kultūros vertybės, įrašytos į registrą:

Trijų kryžių paminklas (KVR kodas 15776);

0	2016 01	STATUSAS		
LAIDA	išleidimo data	Techniniams projektams ruošti.		
Kval. Dok. Nr.	UAB "Enero" Žalgirio g. 92/5 aukštas 09303, Vilnius El. p.: info@enero.lt		Statinio projekto pavadinimas Vilniaus piliakalnis su papiliais ir gyvenvieta (KVR unik. obj. kod. 664) (Kalnų parko) teritorijos tvarkybos darbų ir pritaikymo lankymui projektiniai pasiūlymai.	
A430, 3663	PV	Rimas Grigas		2016 03, 23.
A1540, 3662	PDV	Rūta Grigienė		
				Dokumento pavadinimas
				Aiškinamasis raštas
				Laida
				0
LT	Statytojas: VĮ "Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija"		Dokumento žymuo ENERO-44(2015)-PP_AR	Lapas
				Lapų
				1
				17

Kultūros vertybių Vertingosios savybės:

1. Vilniaus piliakalnio su papiliais ir gyvenvieta (KVR kodas 664) – komplekso Vertingosios savybės:

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **reljefas** (tarpupio aukštumos tarp Neries ir Vilnios slėnių nelygi, banguota bei raižyta galinė, vakarinė, dalis, vadinama Altarija, su keliomis atskiromis kalvomis ir su tarp aukščiausios iš jų – Kreivojo, Plikojo, Trijų kryžių kalno, į rytus nuo jo esančio Stalo kalno bei juos pietuose jungiančio nelygaus žemesnio balnakalnio tarpukalvyje esančiu pailgu ŠV-PR kryptimi amfiteatru – Dainų slėniu, šiaurės vakaruose nusileidžiančiu į žemiau esantį Neries slėnį, su kalvas skiriančiomis daubomis, griovomis bei raguvomis, šios aukštumos šlaitai ir jos PV, V bei ŠV, ŠR ir R, PR bei P papėdės Neries kairiajame ir Vilnios dešiniajame krantuose; dalis paviršiaus dirvonuoja, didžioji dalis apaugusi įvairiais medžiais ir krūmais, tarp kalvų esančio amfiteatro dalis užlieta asfaltu, jo šlaituose įrengtos žiūrovų tribūnos, kalvų šlaituose kai kur įrengti takai, kalvos gerokai apardytos čia XVIII-XIX a. buvusių įtvirtinimų, dalis kalvų šlaitų nuslinkę į Vilnią, Altarijos aukštumos PV šlaito apatinėje dalyje esančioje natūralioje terasoje XIX a. pirmojoje pusėje pastatyti gyvenamieji rūmai, jos VPV papėdėje dabar įrengta saugoma automobilių stovėjimo aikštelė, ŠV pašlaitė XIX a. pabaigoje užstatyta mūriniais pastatais, Stalo kalno Š papėdėje esančio aukštumos Š šlaito terasoje XX a. pirmojoje pusėje įrengtas vėliau rekonstruotas stadionas, o nelygus plotas į ŠR ir R nuo jo bei Stalo kalno XX a. gerokai išstumdytas, iškasinėtas ir užstatytas įvairios paskirties mūriniais pastatais, aukščiausio, Kreivojo kalno viršaus P dalyje 1916 m. pastatytas gelžbetoninis Trijų kryžių paminklas, išsprogdintas 1950 m. ir atstatytas 1989 m., vienos iš kalvų viršuje prieškarinio metais pastatytas gelžbetoninis neaiškios paskirties bokštelis, tebestovintis ir dabar, dalis Dainų slėnio dugno užstumdyta, o jo šlaitų apatinė dalis išstumdyta buldozeriais 1955-1956 m. čia įrengiant estradą ir šokių aikštelę bei privažiavimus prie jų ir vėliau visa tai rekonstruojant, tada buldozeriais buvo išlygintas ir Stalo kalno viršus; FF Nr. 1-21; žr. 13.3, 13.5, 13.19, 13.20, 13.37-13.39; priedas 9; TRP; 2005 m., 2014 m.);

5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius, kurie susiję su objektais ar vietovėmis – **XIV a. čia stovėjo Vilniaus Kreivoji pilis, sudeginta 1390 m. Vokiečių ordino kariuomenės, kurios sudėtyje buvo ir Vytauto pajėgos, puolimo metu, po kurio ši pilis jau nebebuvo atstatyta; Bekešo kalne 1579 m. buvo palaidotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Stepono Batoro didikas arijonas Kasparas Bekešas ir ant jo kapo pastatytas 4 m skersmens bei 20 m aukščio aštuonkampis bokštas, kuris 1838 m. ir 1841 m. paplautas Vilnios nugriuvo kartu su didele dalimi kalvos; Kreivojo kalno viršaus P dalyje pagal architekto Antano Vivulskio projektą 1916 m. pastatytas gelžbetoninis Trijų kryžių paminklas, kuris buvo išsprogdintas 1950 m. ir atstatytas 1989 m. (žr. 13.4, 5, 19, 20, 25, 37, 38, 41, 42, 44-47, 58; priedas 9; 2005 m., 2014 m.).**

2. Piliakalnio, vad. Kreivuoju kalnu, Plikuoju kalnu, Trijų kryžių kalnu (30357)

Vertingosios savybės :

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **aikštelė** (piliakalnio kalvos viršus apie 200 m bendro ilgio ŠŠV-PPR kryptimi, gerokai žemėjančia ŠŠV dalimi su dviem irgi žemėjančiais atragiais, skiriamais griovos, kalvos viršaus aukštesnėje ir lygesnėje P dalyje esanti piliakalnio aikštelė keturkampė, pailga Š-P kryptimi, 65x35 m dydžio; piliakalnio viršaus ŠŠV dalis apaugusi medžiais ir krūmais, aikštelė dirvonuoja, piliakalnio viršus labai apardytas čia XVII-XIX a. buvusių įtvirtinimų, aikštelės RPR dalis nuslinkusi, jos P dalyje 1916 m. pastatytas gelžbetoninis Trijų kryžių paminklas, išsprogdintas 1950 m. ir atstatytas 1989 m.; FF Nr.4, 5; žr. 15.3, 15.19, 15.20; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **pylimai** (piliakalnio aikštelės R ir P kraštus juosia pylimas, kuris R krašte yra 1 m aukščio ir 6 m pločio, o P krašte siekia iki 2 m aukščio, į ŠR-Š, ŠV nuo aikštelės nueina 10 m pločio ir 2 m aukščio į ŠV nuolaidėjanti ketera, panaši į pylimą; pylimai iš dalies nusklidę ir nusklesti, ant aikštelės P dalyje esančio pylimo 1916 m. pastatytas jį gerokai suardęs gelžbetoninis Trijų kryžių paminklas, išsprogdintas 1950 m. ir atstatytas 1989 m.; FF Nr. 3, 4; žr. 15.3, 15.5, 15.19, 15.20; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **terasos** (piliakalnio R šlaite, 6 m žemiau pylimo yra 7 m pločio terasa; terasa kiek nuslinkusi, apaugusi medžiais ir krūmais; -; žr. 15.18; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **šlaitai** (piliakalnio V ir PV šlaitai į Vilnią ir jos slėnį statūs, iki 70 m aukščio, Š ir ŠV, besileidžiantys į Neries slėnį, kiek žemesni ir nuolaidesni, ŠŠR ir ŠR, į Dainų slėnį, irgi kiek nuolaidesni, 20-30 m aukščio, o R, RPR, nusileidžiantis į piliakalnį nuo Stalo kalno skiriančią ožnugarį - vidutinio statumo, apie 15 m aukščio; šlaitai apaugę medžiais ir krūmais, tik R šlaito dalis dirvonuoja, joje įrengti laiptai prie Trijų kryžių paminklo, PV šlaito apatinėje dalyje XIX a. pirmojoje pusėje pastatyti gyvenamieji rūmai, jos VPV papėdėje dabar įrengta saugoma automobilių stovėjimo aikštelė, ŠV pašlaitė XIX a. pabaigoje užstatyta mūriniais pastatais, VPV ir PV šlaitai eroduoja; FF Nr. 2, 3, 19, 20; žr. 15.3, 15.19, 15.20; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **kultūrinis sluoksnis** (kultūrinis sluoksnis sudarytas iš tamsios žemės, su medinių statinių liekanomis ir archeologiniais radiniais; apardytas XVII-XVIII a. įrengiant piliakalnyje karinius įtvirtinimus, XX a. pradžioje statant Trijų kryžių paminklą, jo dalis ištirta 1988-1991 m. archeologinių tyrimų metu; -; žr. 135, 13.7-13.11, 13.19, 13.31; priedas 9; 2005 m., 2014 m.);

3. Pirmojo papilio, vad. Bekešo kalnu (30358) Vertingosios savybės :

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **aikštelė** (dabar esanti likusios papilio kalvos ir ją su piliakalniu jungusio ožnugario dalies viršūnės aikštelė netaisyklinga trikampė apie 20 m ilgio bei tokio pat pločio; šioje aikštelėje matosi seniau prikasinėtų duobių, jos nedidelė dalis dabar dirvonuoja, didžioji dalis apaugusi medžiais ir krūmais, beveik visa buvusi papilio aikštelė, kurioje 1579 m. buvo palaidotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Stepono Batoro didikas arijonas Kasparas Bekešas ir ant jo kapo buvo pastatytas 4 m skersmens bei 20 m aukščio aštuonkampis bokštas, 1838 m. ir 1841 m. paplauta Vilnios nugriuvo kartu su didele dalimi papilio, 1939 m. buvo tirta dar likusios papilio aikštelės dalis, kuri vėliau, matyt, dar kiek pasmuko ir nuslinko; FF Nr. 11; žr. 13.5, 13.19; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **šlaitai** (šlaitai nuo Vilnios pusės statūs, iki 45 m aukščio, P ir R – viršutinėje dalyje nuolaidesni, R – apie 15-20 m, o ŠR – maždaug 5 m aukščio, gana nuolaidus; dabar apaugę medžiais ir krūmais, XIX a. ir XX a. pirmojoje pusėje didžioji papilio šlaitų, ypač V, PV ir P, dalis, buvo nuplauta Vilnios; FF Nr. 6, 9, 10; žr. 13.5, 13.19; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **terasos** (kalvos PV šlaite, maždaug 10 m žemiau dabar esančios jos viršaus aikštelės yra susiformavusi netaisyklinga natūrali slinkties terasa; terasos kraštai eroduoja, ji apaugusi medžiais; FF Nr. 7, 8; žr. 13.18; 2005 m., 2014 m.); **kultūrinis sluoksnis** (Bekešo kalne 1975 m. gręžiniuose pastebėtas tamsios žemės kultūrinis sluoksnis; šiuo metu kalvoje seniau buvęs kultūrinis sluoksnis, matyt, jau beveik visas nuslinkęs ir nuplautas Vilnios, jo dalis ištirta 1933 m. ir 1939 m. archeologinių tyrimų metu; -; žr. 13.3, 13.13, 13.14, 13.19, 13.20, 13.48, 13.52-13.55, 13.52; priedas 9; 2005 m., 2014 m.);

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	2	17	0

4. Antrojo papilio, vad. Stalo kalnu (781) Vertingosios savybės :

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **aikštelė** (netaisyklingo keturkampio pavidalo, kiek pailga Š-P kryptimi, 150x110 m dydžio, paplokščia, su dviem Š ir P pusėse esančiais kiek žemėjančiais iškyšuliais, iš kurių šiaurinis dar tęsiasi į ŠV žemėjančiu apie 10 m pločio ir 130 m ilgio viršuje atragiū; dabar aikštelė dirvonuoja, seniau buvo prikasinėta duobių, 1955-1956 m., įrengiant Dainų slėnyje estradą ji buvo išlyginta buldozeriais; FF Nr. 12, 13, 14; žr. 13.5, 13.19; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **šlaitai** (šlaitai statūs 20-35 m aukščio; apaugę medžiais ir krūmais, ŠR šlaitu eina gruntinis kelias į aikštelę; FF Nr. 15, 20; žr. 13.5, 13.19; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **kultūrinis sluoksnis** (sudarytas iš tamsios žemės su degėšiais, 1,3-1,9 m storio aikštelėje ir iki 3,5 m storio pakraščiuose, su archeologiniais radiniais; apardytas seniau kasant kalne duobes ir 1955-1956 m. stumdant kalno viršų buldozeriais, nedidelė dalis ištirta 1995 m. ir 2009 m.; -; žr. 13.13-13.16, 13.19, 13.23, 13.30, 13.63; priedas 9; 2005 m., 2014 m.);

5. Trečiojo papilio, vad. Gedimino kapo kalnu (4514) Vertingosios savybės :

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **aikštelė** (ovali, 27 m ilgio ŠR-PV kryptimi ir 19 m pločio; dabar aikštelė dirvonuoja, maždaug ties jos viduriu stovi iš akmenų sumūrytas aukuras, ji apardyta XVII-XVIII a. čia buvusių įtvirtinimų ir to paties laikotarpio kapų; FF Nr. 16, 17; žr. 13.3, 13.5, 13.19, 13.20; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **terasos** (visuose papilio šlaituose, 3 m žemiau aikštelės, yra 3 m pločio terasa; terasa iš dalies apslinkusi, apaugusi medžiais ir krūmais; -; žr. 13.19; priedas 9; -; 2005 m., 2014 m.); **šlaitai** (kalvos ŠV, Š, ŠR, R ir PR šlaitai statūs, 10-25 m aukščio; apaugę medžiais ir krūmais, V šlaite įrengti laiptai; -; žr. 13.3, 13.5, 13.19, 13.20; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **kultūrinis sluoksnis** (sudarytas iš tamsios žemės, su archeologiniais radiniais; apardytas XVII-XVIII a. čia įrengiant įtvirtinimus ir tuo pačiu čia laidojant; -; žr. 13.19, 13.23; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **kapai** (nedegintų mirusiųjų laidotų lentiniuose karstuose ar be jų, su įkapėmis ir be jų, XVII-XVIII kapai; dalis kapų suardyta vėlesnių žemės darbų metu, nedidelė dalis ištirta 1989 m.; -; žr. 13.19, 1

6. Gyvenvietės, vad. Dainų slėniu (34913) Vertingosios savybės :

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **reljefas** (Kreivojo, Plikojo, Trijų kryžių kalno, į rytus nuo jo esančio Stalo kalno bei juos pietuose jungiančio nelygaus žemesnio balnakalnio tarpukalvyje esantis pailgas ŠV-PR kryptimi amfiteatras, vad. Dainų slėniu, šiaurės vakaruose nusileidžiantis į žemiau esantį Neries slėnį ir Neries slėnio slėnio dalis ties aukštumos V ir ŠV papėdėmis, o taip

pat į Š nuo Stalo kalno esanti aukštumos šlaito terasa ir nelygus plotas į ŠR ir R nuo jos bei Stalo kalno; dalis paviršiaus dirvonuoja, dalis apaugusi įvairiais medžiais ir krūmais, tarp kalvų esančio amfiteatro – Dainų slėnio, dugno dalis užstumdyta dar 1955-1956 m. čia įrengiant estradą, dabar dalis užlieta asfaltu, jo šlaituose įrengtos žiūrovų tribūnos, Neries slėnio kraštas ties aukštumos V ir ŠV pašlaitėmis XIX a. pabaigoje užstatytas mūriniais pastatais, į Š nuo Stalo kalno esančioje aukštumos šlaito terasoje XX a. pirmojoje pusėje įrengtas vėliau rekonstruotas stadionas, o nelygus plotas į ŠR ir R nuo jo bei Stalo kalno XX a. gerokai išstumdytas, iškasinėtas ir užstatytas įvairios paskirties mūriniais pastatais; FF Nr. 18-21; žr. 13.3, 13.4, 13.19, 13.26-13.32, 13.34, 13.43-13.46, 13.59, 13.61, 13.62; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **kultūrinis sluoksnis** (sudarytas iš tamsios ir maišytos žemės, nuo 0,2 m iki 6 m bendro storio, su medinių pastatų liekanomis ir įvairiais archeologiniais radiniais; vietomis gerokai apardytas įvairių žemės judinimo darbų ir statybų metu, nedidelė dalis ištirta 1956 m. ir 2008 m.; -; žr. 13.3, 13.12-13.14, 13.19, 13.26-13.29, 13.31, 13.32, 13.39; priedas 9; 2005 m., 2014 m.); **kapai** (nedegintų mirusiųjų kapai; dalis kapų suardyta vėlesnių žemės darbų metu, nedidelė dalis ištirta 2008 m.; -; žr. 13.19, 13.28; priedas 9; 2005 m., 2014 m.);

7. Vilniaus Trijų Kryžių paminklo (15776) Vertingosios savybės :

1.1.1. tūrinė erdvinė kompozicija – **simetriška, ant plataus lenkto cokolio ir laiptuoto postamento pusrėčiū išdėstytų trijų lotyniškų kryžių kompozicija** (-; būklė gera; FF Nr. 10-12; 2008 m.);

1.1.3. fasadų apdaila ir puošyba – **lotyniškas įgilintas tekstas didžiosiomis raidėmis centrinio kryžiaus postamento PV plokštumoje: „PAX / PRIMIS XTI OPERARIIS IN / LITUANIA ORD: S: FRANCISCI / AFVO XIV VILNAE OCCISIS / VEL MAXIME VII MARTY / RIBUS HOC IN MONTE / CRUCIFIXIS / CHRISTIFIDELES SAEVIEN / TE BELLO ATROCISSIMO / AD IMPLORANDAM OPEM / DIVINAM ET PACEM, CRU / CES HAS IN LOCO PRIMAE / VARUM CONSTRUXERUNT / ET DEDICARUNT. / AD: MCMXVI“** (-; būklė gera; FF Nr. 13; 2008 m.); **kryžių kontūrai apvesti iškilia juosta su piramidės formos iškyšomis kryžmų sankirtose** (-; būklė gera; FF Nr. 10, 11; 2008 m.);

1.1.4. **konstrukcijos - gelžbetonis** (-; būklė gera; -; 2008 m.);

1.3.3. įvairios išraiškos formos – **Plikojo kalno PR pusės terasos šlaite, ant betoninio trijų kryžių formos pagrindo uždėtos sunaikinto gelžbetoninio paminklo liekanos** (sunaikintų kryžių kryžmos plotis - 2 m, stiebo plotis - 0,80 m, stiebo ilgis - 1,3 m / 4,3 m / 3,25 m; TRP, FF Nr. 1, 3-9; 2008 m.);

1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **Plikojo kalno viršuje suformuota apvali aikštelė** (-; būklė gera; F Nr. 1; 2008 m.);

nuožulnus suformuotas terasos šlaitas PR kalno pusėje (-; būklė gera; F Nr. 2, 3; 2008 m.);

1.3.5. **takai - nuo terasos link paminklo vedantis takas** (-; būklė gera; TRP, F Nr. 1; 2008 m.);

5. faktai apie įvykius, susijusius su objektais - Pagal Bychovco kroniką, Ldk Algirdo valdymo metais, žygio į Maskvą metu, Vilniaus miestiečiai pagonyms nužudė 14 pranciškonų vienuolių. XVI a. pradėjus stiprinti katalikybę, tarp 1613 ir 1636 m. ant Plikojo kalno pastatyti pirmieji trys mediniai kryžiai, kurie pastoviai buvo atnaujinami. XIX a. carinės Rusijos valdžia neleido kryžių atnaujinti, motyvuodama tuo, kad Plikasis kalnas įėjo į karinės tvirtovės teritoriją. Vokiečių okupacinė valdžia 1915 m. leido statyti naują Trijų Kryžių paminklą. Paminklo projekto autorius – architektas Antanas Vivulskis, statybos darbus atliko inžinierius Teofilis Šopa (Szopa). Paminklas pabaigtas 1916 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje. Sovietinės valdžios įsakymu 1950-05-30 naktį paminklas susprogdintas. 1988 m. rudenį Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio ir Kultūros fondo iniciatyva pradėtas jo atstatymas: darbus inicijavo ir jiems vadovavo architektas Henrikas Šilgalis. Atstatytas Trijų Kryžių paminklas pašventintas ir atidengtas 1989-06-14.

2. TVARKOMOS TERITORIJOS

Kalnų parko teritorijos tvarkymo darbus planuojama vykdyti dalimis. Šiuo metu iš viso numatyta dvylika tvarkomų teritorijų:

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	3	17	0

- 1 teritorija:** apima Kreivąjį piliakalnį – šlaitus, visą viršutinę dalį ir privažiavimo prie Trijų kryžių paminklo galutinę pietinę atkarpą.
- 2 teritorija:** apima Kreivojo piliakalnio vakarinio šlaito šiaurinę papėdės dalį ties planuojamu atstatyti tiltu priešais Senąjį arsenalą ir Vilnios pakrantės juostą palei vakarinį šio piliakalnio šlaitą.
- 3 teritorija:** apima Bekešo kalno vakarinį šlaitą - Lankytojų centrą B. Radvilaitės 12, atkuriamą botanikos sodą, Trijų kryžių paminklo žemesnėje terasoje planuojamą kavinę kartu su lifto prieiga.
- 4 teritorija:** apima Bekešo ir Stalo kalnų pietinius šlaitus, bevardžio kalno atragį kartu su abipus esančiomis griovomis, Gedimino kapo ir Altanos kalnus.
- 5 teritorija:** apima Bekešo kalno aukštutinę dalį, aukštumą aplink Karigailos kalvą, Stalo kalno pietvakarinio atragio smaigalį.
- 6 teritorija:** apima Dainų slėnio estradą kartu su pietrytinės, pietinės ir vakarinės pusių šlaitais, ties vakariniu estrados šlaitu esančią privažiavimo prie Trijų kryžių paminklo atkarpą.
- 7 teritorija:** apima Dainų slėnio estrados prieigas. Rerezentacinį įvažiavimą iš Kosciuškos gatvės, Dainų slėnio parterinę zoną, parkingą ties stadiono teritorijos rytine riba.
- 8 teritorija:** apima Stalo kalną ir jo šiaurines prieigas. Privažiavimą ir parkingą nuo Olandų gatvės, Stalo kalno pagrindinį plokščiakalnį, jo šiaurvakarinį atragį, aukštumą tarp pietvakarinio atragio ir Karigailos kalvos.
- 9 teritorija:** apima bevardžio piliakalnio pagrindinį masyvą.
- 10 teritorija:** apima šiauriausią parko dalį, įsiterpusią tarp Kosciuškos, Vainiūno gatvių ir VRM priklausančio stadiono.
- 11 teritorija:** apima esamą parkingą, esantį Kreivojo piliakalnio vakarinio šlaito papėdėje.
- 12 teritorija:** apima galimą lankytojų centro vietą už dabartinių parko ribų – tai sklypas su pastatais Kosciuškos g. 1, šiuo metu priklausantis Vidaus reikalų ministerijai.

3. ESAMA PADĖTIS

3.1. Situacija

Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas užima Vilniaus senamiesčio šiaurės rytų dalį, jo teritorija išsidėsčiusi ant piliakalnių Neries ir Vilnios upių santakoje tarp T. Vrublevskio, T. Kosciuškos, Olandų, Krivių, B. Radvilaitės ir Šventaragio gatvių. Šiame projekte nagrinėjama vadinamojo Kalnų parko teritorija, tai rezervato dalis, esanti į šiaurės rytus nuo Vilnios upės. Visą tvarkomą teritoriją užima kalvynas, kuriame išsiskiria atskiros dominuojančios viršūnės. Šias viršūnes į grupes ar grandines jungia mažesnės aukštumos. Kalvų masyvus skiria raguvos ir griovos. Kalvų šlaitai statūs, aukščių skirtumai tarp papėdės ir viršūnės labai dideli: siekia iki 40 – 70 metrų.

3.2. Reljefas. Jo įtaka esamai urbanistinei struktūrai ir funkciniam ryšiams

Dėl reljefo ypatumų kalnų parko teritoriją galima apibūdinti kaip tris atskirus masyvus, kurių tarpusavio sąsajos labai silpnos. Didžiausias masyvas yra šiaurinėje dalyje - tai kilpos pavidalo kalvų grandinė aplink Dainų slėnį. Ši kilpa prasideda piliakalniu – vadinamuoju Kreivuoju kalnu - šiaurės vakaruose, pereina į pirmą papilį - vadinamąjį Bekešo kalną - pietvakariuose, per Karigailos kalną jungiasi su antruoju papiliu - vadinamuoju Stalo kalnu - pietryčiuose ir užsibaigia šiauriniu Stalo kalno atragiu. Parko rytinę dalį užima antras masyvas, tai yra vadinamasis bevardis piliakalnis su ilgu atragiu, nutįsusi pietvakarių kryptimi. Šį atragį iš abiejų pusių supa gilios griovos. Pietrytiniu jo pakraščiu praeina vadinamoji didžioji griova, kuri Vilnios pakrantėje pasibaigia nedideliu slėniu. Pietinėje teritorijos dalyje yra trečias masyvas, kurį sudaro Gedimino kapo ir Altanos kalnai. Šios kalvos išsidėsčiusios grandine lygiagrečiai didžiajai griovai, kuri atiboja jas nuo likusios teritorijos iš šiaurės vakarų.

Šiaurinis masyvas prasideda Kreivojo kalno piliakalniu, taip pat dar vadinamu Plikuoju kalnu, Trijų kryžių kalnu. Tai netaisyklingo lėšio formos kalva, nutįsusi iš šiaurės vakarų į pietryčius, kur laipsniškai perauga į Bekešo kalno piliakalnį. Iš šiaurės ir rytų pusių Kreivąjį kalną dabar supa privažiavimas, buvusią griovą vedantis per Dainų slėnį iki Trijų kryžių monumento. Iš pietvakarių - Vilnios upė. Kreivojo kalno šlaitai, išskyrus jungtį su Bekešo kalnu, labai statūs. Viršuje piliakalnis užsibaigia plačia nuožulnia plokštuma, kuri terasomis aukštėja pietryčių kryptimi. Trijų kryžių monumentas stovi aukščiausioje kalno taške, šiuo metu tai labiausiai lankomas parko objektas.

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	4	17	0

Piliakalnio keteros pietvakariniu pakraščiu, nuo pagrindinio įvažiavimo iki Trijų kryžių terasos, yra natūraliai susiformavęs savaiminis pėsčiųjų takas.

Į pietryčius nuo Kreivojo kalno yra Bekešo kalno piliakalnis. Šio kalno reljefas labai pasikeitė, kai XIX a. didesnė jo dalis pietų pusėje nuslinko į Vilnios upę. Pietinio kalno šlaito erozijos procesas tęsiasi ir dabar. Kalno vakariniame šlaite matomos Botanikos sodo, čia klestėjusio XIX a. viduryje, serpentinų liekanos. Šlaito žemutinėje terasoje prie Vilnios upės yra istorinė posesija su mūriniu dviaukščiu namu. Šis sklypas su pastatais taip pat priklausė Vilniaus universiteto botanikos sodui. Dabartinis šios vietos adresas – B. Radvilaitės 12, čia įsikūrusi Nyderlandų ambasados rezidencija. Į šį pastatą patenkama tiltu per Vilnios upę. Nuo tilto pietų kryptimi atsišakoja pėsčiųjų takas, jis veda upės pakrante iki slėnio, kuriuo baigiasi didžioji griova. Iš minėto slėnio pietiniu Bekešo kalno šlaitu kyla mediniai laiptai, jie veda į dvi apžvalgos aikšteles, esančias kalno viršūnėje. Toliau takas įsilieja į aukštutinės kalvyno dalies takų tinklą.

Į rytus nuo Bekešo kalno yra vadinamasis Karigailos kalnas. Tai santykinai nedidelė kalva, ji kartu su Kreivojo, Bekešo kalnų viršūnėmis vakaruose ir Stalo kalnu rytuose sudaro parko aukštutinę zoną, kurioje aukščių skirtumai sąlyginai nedideli. Šioje zonoje yra asfaltuotų ir gruntinių pėsčiųjų takų, jie jungia apžvalgos aikšteles ir dainų slėnį.

Stalo kalnas iš kitų papilių išsiskiria didele horizontalia viršutine plokštuma, kuri buvo palyginta XIX a. pirmoje pusėje, pritaikant kalno reljefą carinės tvirtovės reikmėms, ir galutinai suformuota 1956 metais. Stalo kalnas turi du atragius. Vienas nutįšęs šiaurės vakarų kryptimi, jis uždaro Dainų slėnį iš rytų pusės. Antras atragis atsišakoja pietvakarių kryptimi, jis užbaigia parko aukštutinę zoną pietrytinėje pusėje. Nuo Olandų gatvės į Stalo kalną veda žvyruotas privažiavimas. Viršutinį plokščiakalnį juosia ovalo formos žvyruotas takas. Abiejų atragių keteromis vingiuoja savaiminiai pėsčiųjų takai.

Dainų slėnis savo dabartinį vaizdą įgavo apie 1955 metus, kai čia buvo pradėti lauko estrados statybos darbai. Visą infrastruktūrą sudaro pagrindinis įėjimas nuo Kosciuškos gatvės, parkingas, privažiavimas, slėnio prieigose peraugantis į parterį, ir koncertų erdvė. Žiūroviniam renginiams pritaikytas natūralus slėnis. Jo šlaitai, kur įrengtas amfiteatras, nedaug pakitę. Aikštelė ir parteris – išlyginti ir naujai išplanuoti. Iš rytų pusės į parterį įsilieja dar vienas privažiavimas, jis estrados zoną sujungia su buvusio „Dinamo“ stadiono, įrengto tarpukariu, prieigomis. Dainų slėnis pagal pirminę paskirtį dabar mažai naudojamas, kadangi visa jo įranga fiziškai ir technologiškai pasenusi.

Bevardžio kalno rytinis šlaitas ribojasi su Olandų gatve, nuo kurios atsišakoja rytinis privažiavimas į parko teritoriją. Privažiavimas prasideda Bevardžio kalno šiaurinėje papėdėje ir pietvakarių kryptimi kyla link Stalo kalno. Maždaug ties pusiaukele į Stalo kalną nuo privažiavimo atsišakoja gruntinis savaiminis takas, jis įstrižai kerta Bevardžio kalno atragį. Viena jo atšaka nuveda į gyvenamųjų namų kvartalą Krivių gatvėje ir tarnauja kaip tranzitinis praėjimas. Kita atšaka veda į atragio smaigalį ir nutrūksta ant skardžio krašto. Bevardžio kalno masyvas dėl savo geografinių ir reljefo ypatybių yra praktiškai izoliuotas nuo likusių parko dalių, todėl beveik nenaudojamas.

Bevardžio kalno masyvas stovi dviejų giliausių parko griovų santakoje. Į pietryčius nuo kalno yra vadinama didžioji griova. Ji prasideda Krivių gatvės kvartalo vidaus privažiuoju, baigiasi slėniu Vilnios pakrantėje. Griovos trasa naudojama pėsčiųjų kaip natūralus takas. Reljefo nuolydis tam gana tinkamas. Nepalanki aplinkybė, kad griova didesnę metų dalį būna pažliugusi, čia teka tirpsmo, lietaus ir paviršinių šaltinių vanduo. Antra, mažesnė griova supa bevardžio kalno atragį iš šiaurės rytų. Ši griova taip pat naudojama pėsčiųjų kaip savaiminis takas. Ji sausesnė už didžiąją griovą, bet dugno nuolydis didesnis.

Piečiausioje parko dalyje yra Altanos kalnas. Vakarinis jo šlaitas nusileidžia į Vilnios upę, šiaurvakarinis – į didžiąją griovą. Nuo pietvakarių kryptimi išėjusios kalno viršūnės atsiveria plačios miesto panoramos, todėl ši vieta gausiai lankoma. Altanos kalną, o kartu ir visą pietinį masyvą, su likusia parko dalimi jungia mediniai laiptai. Jie prasideda didžiosios griovos slėnyje ir kyla vakariniu kalno šlaitu iki viršutinės terasos. Pietinėje pusėje, Krivių gatvės sklypų išklotinėje, yra viešas priėjimas į Altanos kalną, kartu ir į visą parką. Kalno aukštutinė dalis gausiai išraizgyta savaiminių ir legalių takų. Aukščiausioje jo taške stovi nenaudojamas cilindro formos betoninis statinys. Istoriniais duomenimis tai buvusi oranžerija (?), pastatyta tarpukariu.

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	5	17	0

Į šiaurės rytus nuo Altanos kalno yra Gedimino kapo papilys. Abi šias kalvas jungia aukštas gūbrys. Gedimino kapo kalno šiaurvakarinis šlaitas nusileidžia į didžiąją griovą, iš kitų pusių jį supa Krivių gatvės sklypai. Nuo Krivių gatvės link kalno yra viešas priėjimas. Nuo šio priėjimo ir nuo Altanos kalno į Gedimino kapo kalną veda pėsčiųjų takai. Į viršūnę užlipama mediniais laiptais. Viršutinėje aikštelėje įrengtas akmeninis aukuras.

3.3. Želdynai

Parko zonos, kur įrengti privažiavimai, pėsčiųjų takai, laiptai ir kiti infrastuktūros elementai, yra tvarkomos. Tai Dainų slėnis su prieigomis ir praktiškai visa pagrindinio masyvo aukšutinė zona, į kurią patenka Trijų kryžių paminklo apylinkės, Karigailos kalnas ir Stalo kalno plokščiakalnis, taip pat Vilnios pakrantė nuo tilto ties posesija B. Radvilaitės 12 iki Didžiosios griovos slėnio; pietinio masyvo, kurį sudaro Altanos ir Gedimino kapo kalnai, aukšutinė zona. Šiose zonose vyrauja šienaujamos pievos, pavieniai medžiai ir jų grupės. Likusi parko teritorija apaugusi savaiminiu mišku. Ypač apleistas yra Bevardžio kalno masyvas ir jį supančių griovų šlaitai, taip pat į Vilnios upę atgręžti kalvyno šlaitai ir Kreivojo kalno viršutinė plokštuma.

3.4. Privažiavimai, takai, kiti transporto infrastuktūros elementai

Į parko teritoriją veda trys privažiavimai. Rerezentacinis, iš Kosciuškos gatvės, ūkiniai - tiltu nuo Sereikiškių parko ir iš Olandų gatvės. Rerezentacinis privažiavimas įrengtas kaip Dainų slėnio infrastuktūros dalis. Tai asfaltuotas kelias, šiuo metu jis veda iki Trijų kryžių paminklo prieigų, toliau perauga į gruntinį pėsčiųjų taką. Šalia įėjimo į parką yra automobilių parkavimo aikštelė, kuri priklauso Vilniaus miesto savivaldybei. Dabar šis privažiavimas yra intensyviausiai parko lankytojų naudojama trasa. Olandų gatvės privažiavimas veda iki Stalo kalno, tai prastos būklės mažai naudojamas žvyrkelis. Privažiavimas per tiltą epizodiškai naudojamas parko priežiūrai, tai gruntinis takas. Visi šie privažiavimai aptarnauja lokalias, tarpusavyje nesusisiekiančias parko zonas. Esami pėsčiųjų takai, ir legalūs, ir savaiminiai, funkcionuoja fragmentiškai arba autonomiškai, bendros takų sistemos jie nesudaro. Daugiausia pėsčiųjų takų yra pagrindiniame masyve aplink Dainų slėnį. Laiptai, įrengti Bekešo ir Altanos kalnų šlaituose, yra vienintelė jungtis tarp pagrindinio ir pietinio masyvų, tuo tarpu Bevardis kalnas lieka nuošalyje. Esamų takų dangos – iš asfalto arba žvyro, jų būklė, ypač žvyruotų takų, prasta.

3.5. Statiniai, mažosios architektūros elementai, informacinė sistema

Šiuo metu didžiausias traukos objektas parke – Trijų kryžių monumentas, arch. A. Vivulskio pastatytas 1916 m., arch. H. Šilgalio atstatytas 1990 m. Ši vieta patraukli ne tik dėl paminklo ir jo istorijos, bet ir dėl puikios apžvalgos aikštelės. Dainų slėnio erdvė ir vieta labai tinkama masiniams kultūros renginiams, tačiau jos įranga neatitinka šiuolaikinių reikalavimų. Dabar čia nėra jokių techninių, aptarnavimo patalpų, reikalingų inžinerinių tinklų. Amfiteatro metalinių konstrukcijų ir medinių suolų būklė vidutiniška. Didžiosios griovos slėnyje, Bekešo kalno papėdėje stovi medinis koplytstulpis. Jis pastatytas apie 2008 m., Kasparo Bekešo atminimui. Parko teritorijoje šiuo metu nėra jokių pastatų, skirtų lankytojų aptarnavimui.

Ant Trijų kryžių, Bekešo, Altanos ir Gedimino kapo kalnų yra informacinės lentelės. Tai Vilniaus pilių rezervato informacinės sistemos, kurioje pristatomi svarbiausi miesto istorinio ir kultūrinio paveldo objektai, dalis.

4. SPRENDINIAI

4.1. Konceptija

Dėl sudėtingo reljefo parką faktiškai sudaro keli atskiri kalvų masyvai. Jų tarpusavio ryšiai labai silpni, arba jų išvis nėra. Parko teritorija, nors yra miesto centre, yra sunkiai pasiekiamą ir mažai, neefektyviai naudojama. Taigi, pagrindiniai projekto uždaviniai būtų tokie:

1. Parko (Vilniaus pilių teritorijos) – kaip vientisos ir integralios žaliosios teritorijos Vilniaus senamiestyje – sukūrimas.

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	6	17	0

2. Vilniaus piliakalnių ir jų papilių išryškinimas, naujos kokybės turinio sukūrimas, išnaudojant šios vietos istorinį, kultūrinį, archeologinį, rekreacinį potencialą, jos išskirtinę reikšmę Lietuvos valstybingumui ir nacionaliniam identitetui.

4.2. Teritorijos funkcinės zonos

Kreivoji pilis – istorinė, archeologinė, edukacinė zona, reprezentuojanti XIII – XIV a.

Kreivosios pilies (miesto) zona, daugiausia apimanti Kreivąjį piliakalnį ir reprezentuojanti šios teritorijos raidą XIII – XIV amžiuje. Iš visos Kreivojo miesto teritorijos ši vieta išsaugoja daugiausiai autentiškų bruožų: nors piliakalnio reljefas smarkiai pakitęs, atskirose atkarpose gerai matosi buvusių gynybinių sienų trasos. Archeologinių tyrimų metu yra lokalizuota dalis medinės pilies liekanų: rasti gynybinės sienos fragmentai, taip pat bokštų ir vartų pėdsakai. Yra duomenų apie gyvenvietės išplanavimą, nemažai žinoma apie gynybinių įtvirtinimų konstrukcijas. Turima medžiaga ir informacija suteikia galimybių išryškinti tam tikrus XIII – XIV a. Kreivosios pilies požymius ir ženklus, atgaivinti jos dvasią. Pirmiausia tai būtų piliakalnio silueto atidengimas, išgryninant jo pirminę gynybinę paskirtį, ir autentiškos planinės struktūros elementų – aptvarinių sienų, vartų, vidaus ir išorės kelių ir panašiai – vietų pažymėjimas. Visi materialūs Kreivosios pilies likučiai slypi po žeme, todėl vieną ar kelis charakteringus jos struktūros fragmentus būtų prasminga atkurti. Pagrindas tokiam atkūrimui galėtų būti mokslinės rekonstrukcijos, atliktos architekto S. Lasavicko ir kitų specialistų. Konkretus galimo atkūrimo pavyzdys – 1390 m. gynybinės sienos atkarpa su gyvenamomis patalpomis iš vidinės pusės pietrytinėje piliakalnio dalyje, ištyrinėtoje archeologo V. Daugudžio.

Visgi aiškaus retrospektyvinio Kreivosios pilies vaizdo neturime, kadangi ši teritorija niekada nebuvo nuosekliai tyrinėta. Norint sėkmingai įgyvendinti šias idėjas, reikalingi išsamūs istoriniai, o ypač archeologiniai minėtos teritorijos tyrimai. Jų metu patikslinus autentiškos XIII – XIV a. medžiagos apimtį būtų galima apsispręsti dėl konkrečių architektūrinės raiškos priemonių. Kreivoji pilis gali atrodyti kaip istorinis - archeologinis parkas, kur eksponuojami tik autentiški planinės struktūros elementai ar jų vietos; gali atrodyti kaip istorinis – edukacinis objektas, kur XIII – XIV a. materialioji kultūra ir gyvensena perteikiama maksimaliai suprantamai, pasitelkiant natūralaus dydžio muliažus ir maketus. Galimi ir tarpiniai šių dviejų koncepcijų variantai.

Kreivosios pilies (gyvenvietės) periodo likučių yra ir kitose parko vietose. Viena iš tokių vietų – šiaurinis Stalo kalno atragis, jo ketera taip pat ėjo gynybinių įtvirtinimų linija. Visi išlikę šio periodo elementai turėtų būti identifikuojami kaip vienos sistemos dalys. Tam turėtų pasitarnauti informaciniai stendai, galbūt ir architektūrinės priemonės – pavyzdžiui, buvusios aštriakuolių sienos stilizuotas atžymėjimas ar turėklas palei pėsčiųjų taką, skiriantis taką nuo stataus šlaito.

Botanikos sodas – istorinė parko zona, reprezentuojanti XIX a. kraštovaizdį

Vilniaus universiteto botanikos sodas dabartinėje Sereikiškių parko vietoje įsikūrė XIX a. pradžioje. Savo klestėjimo metu sodas išsiplėtė į dabartinę Kalnų parko teritoriją. Jis apėmė Vilnios šlaitą tarp Bekešo ir Trijų kryžių viršūnių, taip pat dabartinę posesiją B. Radvilaitės 12. Sodo planinės struktūros pagrindą sudarė takų serpentinai, kylantys iki kalvyno viršutinės dalies, jų pėdsakai šlaito reljefe matomi ir šiandien. Sodo egzistavimą liudija čia tebeaugantys pavieniai sulaukėję dekoratyviniai krūmai: lanksvos, baltauogės meškytės, gudobelės.

Botanikos sodo atkūrimas – tai būdas parko teritorijoje suderinti skirtingų stilių gamtinę aplinką ir galimybė pademonstruoti vietovės istorinės raidos įvairovę. Atkūrimas šiuo atveju traktuojamas kaip apibendrinto botanikos sodo vaizdinio sukūrimas. Jo esminis kompozicinis elementas – būdingas serpentininių takų tinklas. Šlaito apželdinimui turėtų būti naudojami tinkami dekoratyviniai augalai iš autentiškos Botanikos sodo kolekcijos.

Lankytojų aptarnavimo zona

Lankytojų aptarnavimui parko teritorijoje projektuojamas polifunkcinių įvairaus dydžio pastatų tinklas. Daugiausia šių pastatų numatoma prie pagrindinių įėjimų, kiti dislokuojami prie svarbiausių lankytojų traukos objektų.

ENERO-44(2015)-PP-AR	Lapas	Lapų	Laida
	7	17	0

Pagrindinis parko lankytojus aptarnaujantis centras planuojamas posesijoje B. Radvilaitės 12. Šis sklypas su esamu istorizmo stiliaus dviaukščiu mūriniu namu atitinka visus tokiam objektui keliamus reikalavimus. Vieta yra senamiesčio ir pilių parko prieigose, lengvai pasiekiami tiek transportu, tiek pėsčiomis. Esamas pastatas harmoningai dera su aplinka, dėl savo istorinės funkcijos jis lengvai pritaikomas naujai paskirčiai. Pastato sklypas dėl savo reljefo (sanašų storis siekia iki 7 m) labai tinkamas požeminio priestato įrengimui. Be to, dabartinė pastato paskirtis – čia įsikūrusi Nyderlandų ambasados rezidencija – iš principo nedera su parko, kaip viešosios miesto erdvės paskirtimi. Šiuo metu ambasada ketina parduoti šį pastatą. Išsprendus turtinius reikalus, esamą pastatą siūloma pritaikyti Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcijos reikmėms. Naujai statomoje požeminėje dalyje planuojama įrengti parko lankytojų terminalą – polifunkcinę viešąją erdvę su vestibuliu, interaktyvių muziejinių ekspozicijų ir parodų salėmis, auditorija, suvenyrų parduotuve, sanitarinėmis patalpomis ir panašiai. Terminalas taip pat būtų ideali prieiga prie požeminio lifto, kuris sujungtų parko žemutinį ir aukštutinį lygmenis (nuo 95,0 m iki 156,0 m virš jūros lygio). Lifto aukštutinę prieigą planuojama sutaptinti su lauko kavine, kuri numatyta tarpinėje aukštumoje tarp Trijų kryžių ir Bekešo kalno viršūnių. Didžiausias planuojamos kavinės privalumas būtų nuo šlaito viršūnės atsiveriantys panoraminiai Vilniaus vaizdai. Kad maksimaliai išnaudoti vietos galimybes, kavinę siūloma įrengti pusiau pakabinamoje terasoje.

Be aptarto sklypo B. Radvilaitės 12, pagrindiniam parko lankytojų centrui numatomos dar dvi galimos vietos. Viena iš jų - aikštelė Kreivojo kalno vakarinio šlaito papėdėje, reprezentacinio privažiavimo nuo Kosciuškos gatvės ir planuojamo atkurti tilto per Vilnelę sankirtoje. Čia būtų projektuojamas naujas pastatas. Kita galima centro vieta – sklypo Kosciuškos 1, šiuo metu priklausančio VRM, teritorijoje. Vieną iš čia esančių pastatų siūloma pritaikyti pagrindinio lankytojų centro reikmėms.

Kiti planuojami lankytojų aptarnavimo centrai yra kompaktiški pastatai, kur bus sanitarinės patalpos ir informacijos taškai. Jie planuojami ties svarbesniais įėjimais į parko teritoriją, taip pat Dainų slėnyje ir Trijų kryžių kalno prieigose projektuojamoje lauko kavinėje. Šių pastatų skaičius ir vieta bus tikslinami TP metu.

Stalo kalnas – aktyvaus poilsio zona

Stalo kalnas iš kitų kalvyno viršūnių išsiskiria didele plokščia aikštele. Kalno viršutinės dalies paviršius pradėtas lyginti XIX a., kai parko teritorijoje buvo įrengta carinė tvirtovė, ir galutinai suformuotas 1956 metais. Šiuo metu čia plyti erdvi pieva, tai didžiausia lyguma parko teritorijoje. Dėl reljefo ypatybių ši vieta ypač tinkama aktyvioms pramogoms ir žaidimams, taip pat mėgėjiškam sportui ir renginiams. Pagrindinis Stalo kalno infrastruktūros elementas galėtų būti žiedinis takas, sudarytas iš keleto takelių, padengtų skirtinga danga, vienas takelis galėtų būti iš amortizuojančios guminės dangos ir pritaikytas bėgiojimui; kitas – iš kokybiško asfalto, tinkamo važinėti riedučiais. Žiedo viduryje lieka universalios paskirties veja, kur lankytojai galėtų mankštintis, žaisti badmintoną, bulvę ir kitus pievai tinkamus žaidimus, taip pat skraidinti aitvarus ar lėktuvėlius. Aplink žiedinį taką projektuojamos stacionarios vaikų žaidimų aikštelės. Jų turėtų būti įvairių, pritaikytų skirtingo amžiaus vaikams.

Stalo kalno pievoje taip pat būtų patogiu organizuoti aktyvaus formato renginius – tokius, kur nėra pasyvių stebėtojų. Tai galėtų būti specializuotos mugės ir parodos: gyvūnų, šiaudinių skulptūrų, žemės meno, autorinių performansų ir panašiai. Kad tokie renginiai būtų įmanomi, Stalo kalno rytinėje dalyje planuojama zona laikiniems paviljonams su reikalingais inžineriniais tinklais.

Dainų slėnis – masinių kultūrinių žiūrovinių renginių, specializuota prekybinė zona

Dainų slėnio funkcija susiformavusi ir pasiteisinusi, tai puiki vieta didelės apimties koncertams po atviru dangum. Pagrindinė šios erdvės problema – aptarnaujančios ir pagalbinės infrastruktūros trūkumas. Kad koncertiniai renginiai vyktų sklandžiai, čia reikalingos bent minimalios patalpos atlikėjams ir techniniam personalui. Jas siūloma įrengti po šiaurine tribūna. Taip pat būtina modernizuoti inžinerinę įrangą, kad koncertų garso, vaizdo, apšvietimo, saugumo kokybė atitiktų šiandienos standartus.

Priešais amfiteatrą esantis parteris šiuo metu yra tik prieiga, savotiškas vestibulio atitikmuo, prie pagrindinės koncertinės erdvės. Jo vietoje planuojama specializuotos prekybos zona, kurios

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	8	17	0

pagrindą galėtų sudaryti nuolat veikiantis amatų miestelis, orientuotas į tradicinius liaudies verslus. Savaitgaliais ir švenčių dienomis nuolatinę prekyvietę galėtų papildyti laikini paviljonai, siūlantys platesnį paslaugų asortimentą. Dabartinio parterio teritorija prekybinei funkcijai ypač tinkama dėl savo dislokacijos, reljefo ir gretimybių. Ši slėnio dalis pakankamai erdvi ir lygi, turi gerą ryšį su miesto centru ir Vilniaus pilių kompleksu, yra ant pagrindinio parko lankytojų tako. Kadangi svarbiausias Dainų slėnio statinys – koncertų estrada – naudojamas tik epizodiškai, nuolatinė prekybinė zona suteiktų šiai vietai papildomos prasmės ir daugiau gyvybės.

Dar viena laikinų paviljonų vieta renginių metu planuojama VIP zonai pietvakarinėje slėnio dalyje, tarp amfiteatro ir privažiavimo į Trijų kryžių monumentą.

Aukštuma aplink Karigailos kalvą – meno objektų XIII – XIV a. istorijos ir mitologijos temomis zona

Tarp Bekešo ir Stalo kalnų esanti aukštuma dabar beveik nenaudojama. Rytinę ir vakarinę pagrindinio masyvo puses jungia vienas status pėsčiųjų takas, vedantis per Karigailos kalvos viršūnę. Didžioji aukštumos dalis apaugusi mišku, kurį kerta keli savaiminiai tranzitiniai takai. Bendrame parko funkcinio ryšių kontekste ši teritorija tampa labai svarbi: dėl savo geografinės padėties ir reljefo tai yra pagrindinė jungiamoji grandis, per kurią į bendrą sistemą susijungia ne tik Bekešo ir Stalo kalnai, bet ir Bevardžio bei Gedimino kapo kalnų masyvai. Aukštumoje planuojami nauji takai su poilsio ir apžvalgos aikštelėmis. Išplėstas takų tinklas leis šią vietą efektyviau išnaudoti rekreacijai, kartu atliks ir atliks strateginės jungties funkciją.

Karigailos kalvos aukštuma yra Kreivojo miesto dalis, apie kurią turime palyginti nedaug informacijos. Pagrindinė to priežastis yra pietrytinės kalvyno dalies erozija. Šios vietos reljefas nuo XIII a. laikų pasikeitęs iš esmės, todėl čia, skirtingai negu ant Kreivojo kalno, nėra aiškesnių planinės struktūros pėdsakų, paremtų konkrečiais archeologiniais radiniais. Ši teritorijos dalis taip pat neturi ir jokio modernaus funkcinio krūvio. Taigi, ši aukštuma yra vieta, kur į Kreivojo miesto istorinį paveldą galima pažvelgti kitu aspektu. Kadangi ant Kreivojo kalno prioritetas teikiamas materialiosios XIII – XIV a. kultūros apraiškoms, čia būtų logiška atiduoti duoklę to meto pasaulio dvasinės kultūros apraiškoms.

Temų, tinkamų iliustruoti dvasinę XIII – XIV a. kultūrą Vilniaus Kreivojoje pilyje, nėra daug: tai galėtų būti istoriniai ir mitologiniai siužetai. Konkrečios istorinės žinios apie čia nutikusius įvykius ir gyvenusius žmones negausios, tačiau tarp jų yra įspūdingų ir dramatiškų epizodų, tokių kaip kryžiuočių puolimai 1377 ir 1390 metais. Pastarasis pasibaigė ne tik Kreivosios pilies užėmimu ir sudeginimu, bet ir Mstislavo kunigaikščio Karigailos, Algirdo sūnaus, egzekucija ant to paties vardo kalvos nukertant jam galvą – šis įvykis labai palankus meniniam įprasminimui.

Būtų tikslinga visas istorines žinias apie šią teritoriją kaupti vienoje duomenų bazėje, tada vizualizavimui tinkamus faktus atsirinkti būtų gerokai lengviau. Čia vykusių svarbių įvykių ir juose dalyvavusių istorinių asmenybių įamžinimas – vienas iš būdų Kreivosios pilies teritorijoje sukurti gyvą istorinį turinį.

Mitologinė tematika – tai galimybė parodyti XIII – XIV a. etninės Lietuvos pagoniškąjį kontekstą. Pagonybė čia svarbi ne tik kaip to meto visuomenės religinės pažiūros, pasaulio samprata ir mentalitetas, bet ir kaip dvasinė kategorija, apibrėžianti esminį skirtumą tarp mūsų ir likusio krikščioniško pasaulio. Jeigu pasikliauti lietuvių mitologijos tyrinėjimais, tai visas Kreivasis miestas turėjo knibždėti įvairiausio rango dievybėmis ir dvasiomis, be kurių malonės pasaulis būtų tiesiog nustojęs egzistuoti.

Kreivosios pilies teritorija nėra ta vieta, kur lankytojams derėtų išsamiai pristatyti senųjų lietuvių dievų panteoną ir įsivaizduojamą to meto pasaulio sandarą. Toks sumanymas būtų pretenzingas ir rizikingas, o ir erdvė tam per maža. Taip pat būtų išmintinga vengti stereotipinių tiesmukų vaizdinių, tokių kaip žaibais besisvaidantis Perkūnas ar šventosios ugnies aukuras. Pagonybės aidas turėtų būti perteiktas subtiliomis meninėmis užuominomis, asociacijomis. Parko teritorijoje turėtų būti vietų, kur lankytojas pasijustų taip, tarsi senieji dievai dar ne galutinai apleido Kreivąją pilį. Kai kurie iš jų tebesislapsto kažkur medžių tankmėje, jų pėdsakų galima aptikti atokesnėse parko vietose ar takų kryžkelėse.

Čia aptartas istorijos ir mitologijos temas geriausia atskleisti per meno kūrinius – kreipdamiesi pirmiausia į žiūrovo emocijas ir vaizduotę jie nereikalauja objektyvaus žinojimo. O

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	9	17	0

bendrame visos parko teritorijos kontekste tokia meno objektų zona sudarytų harmoningą atsvarą Kreivojo kalno erdvei, kur vyraujantis tampa mokslinis pažintinis aspektas.

Rekreacinė parko zona

Bevardis kalnas, didžioji ir mažesnioji griovos, Gedimino kapo papilys, Altanos kalnas, taip pat šiaurinė dalis tarp Kosciuškos ir Vainiūno gatvių sudaro parko rekreacinę zoną. Čia svarbiausias elementas – pėsčiųjų takai, pajvairinti poilsio ir apžvalgos aikštelėmis, tarpusavyje sujungti laiptais ir pėsčiųjų tiltais. Takų trasos projektuojamos išnaudojant vietos reljefo ypatumus, pritaikant ir išplėtojant esamos planinės struktūros elementus.

Bevardžio, Gedimino kapo ir Altanos kalnų masyvai lieka už Kreivojo miesto ribų, todėl čia siūloma reprezentuoti vėlesnių istorinių periodų išlikusius pėdsakus, taip pat kurti naujus, dabarties aktualijas atspindinčius kultūrinius ženklus. Pavyzdžiui, ant Bevardžio kalno yra išlikę Antrojo pasaulinio karo įtvirtinimų ir apkasų likučių. Dalį jų siūloma integruoti į projektuojamų takų tinklą, kitus – eksponuoti. Gedimino kapo kalnas jau turi savo legendą ir iš jos išsivysčiusią dabartinę paskirtį: prie jo viršūnėje esančio akmeninio aukuro mėgsta rinktis naujieji pagonys, baltų kultūros puoselėtojai ir šiaip romantikai. Šią tradiciją reiktų palaikyti ir toliau.

Altanos kalno viršūnėje stovinčiam nenaudojamam bokšteliui būtina įpūsti gyvybės. Šis XX a. pirmos pusės betoninis statinys su sraigtiniais laiptais į viršutinę perdangą dar prieš dešimtmetį buvo svarbus traukos taškas – parko lankytojai masiškai lipdavo ant stogo, kad nuo jo pasižvalgyti po apylinkes. Šią tradicinę paskirtį būtų galima atgaivinti: patalpą pritaikyti pavėsinei, o viršuje įrengti apžvalgos aikštelę, galbūt su koku nors prieškarinio stiliaus žiūronu, per kurį būtų galima pažvelgti į Bernardinų sode vykstantį gyvenimą. Kitas variantas – įrengti bokšto viduje miniatiūrinę ekspoziciją: sukabinti ten senas šios vietos nuotraukas, pradedant XX a. pirmos pusės fotografijomis, ir baigiant Užupio gimnazijos moksleivių talkomis. Arba eksponuoti įdomesnius istorinius radinius iš parko teritorijos: tai galėtų būti buities daiktai, mechanizmų ar įrenginių dalys, gal net statybinių konstrukcijų dalys. Tokiu atveju į vidų lankytojų galima neįleisti – ekspozicija būtų apžiūrima per grotas, įrengtas durų angoje.

Didžiosios griovos slėnyje projektuojama pėsčiųjų takų kryžkelė kartu tampa ir nauju lankytojų traukos centru. Čia projektuojamoje aikštėje siūloma įrengti smulkaus mastelio kalnų parko teritorijos maketą. Tai galėtų būti granitinis ar bronzinis šios teritorijos reljefo atvaizdas, labiau meno kūrinys nei skaitmeninis modelis. Jame būtų atvaizduota ne tik šios vietos reljefo ypatumai, bet buvusio užstatymo retrospekcija, kad lankytojas suprastų šios teritorijos svarbą ir reikšmę.

4.3. Transporto ir pėsčiųjų ryšiai

Projektuojant naujas transporto ir pėsčiųjų trasas siekiama šių pagrindinių tikslų: visą parko teritoriją tvirčiau susieti su aplinkine miesto ryšių struktūra; šiuo metu tarpusavyje izoliuotas parko dalis sujungti į bendrą sistemą; išplėsti takų tinklą tam palankiose parko zonose, kurios dabar nenaudojamos.

Įėjimai, privažiavimai, parkingai

Į parko teritoriją planuojami keturi pagrindiniai ir dvylika antraeilių įėjimų, numatomi penki galimi įvairaus dydžio ir paskirties parkingai.

Šiaurės vakarų kampe esantis pagrindinis įėjimas nuo Kosciuškos gatvės yra esamas, jis kartu atlieka ir privažiavimo į Dainų slėnį funkciją. Šalia įvažiavimo esanti automobilių parkavimo aikštelė yra strategiškai ir funkciškai tinkamoje vietoje, todėl atlikus žvalgomočius archeologinius tyrimus, priklausomai nuo jų rezultatų, reikia išnagrinėti jos išplėtimo galimybę, įrengiant požeminį aukštą. Nesant galimybių įrengti lankytojų aptarnavimo patalpų B. Radvilaitės g. 12 ir dabartinės areštinės patalpose Kosciuškos g. 1, nagrinėtina vieta įrengti jas čia. Jeigu lankytojų aptarnavimo centras įsikuria jau paminėtose vietose, šalia aikštelės būtų tikslinga įrengti informacinį centrą. Esamas privažiavimas veda iki Trijų kryžių monumento žemesniosios terasos. Patogesniam teritorijos aptarnavimui jį siūloma pratęsti suformuojant didelę kilpą aplink Karigailos kalną. Privažiavimas įsilietų į Dainų slėnio scenos aikštę iš pietų pusės sudarydamas uždara žiedą.

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	10	17	0

Nuo Olandų gatvės atsišakojantis dabartinis privažiavimas rekonstruojamas. Arčiau gatvės esančioje atkarpoje projektuojamas parkingas ir lankytojų aptarnavimo centras, toliau viena atšaka veda į Stalo kalno plokščiakalnį, kita – Stalo kalno šiaurvakarinio atragio papėde iki dabartinės VRM šaudyklos teritorijos. Tai esami privažiavimai, jų trasos nekoreguojamos.

Trečias priėjimas į parko teritoriją veda tiltu per Vilnelę, esančiu ties dabartinės Nyderlandų ambasados rezidencijos pastatu. Šalia pastato planuojamas pagrindinis parko lankytojų aptarnavimo centras su požeminiu liftu į Trijų kryžių kalno prieigas, todėl šis patekimas į parko teritoriją tampa ypač svarbus. Planuojama, kad tai bus pagrindinis reprezentacinis įėjimas į parką pėsčiomis atvykstantiems lankytojams, taip pat žmonėms su negalia. Pastarųjų reikmėms, tilto prieigose, šalia dabartinių teniso kortų siūloma įrengti specialios paskirties parkavimo aikštelę.

Ketvirtas pagrindinis įėjimas formuojamas prieškaryje buvusio tilto vietoje. Parko pietvakariuose esančios Didžiosios griovos slėnio prieigos, įrengus visus projektuojamus takus, tampa solidžia pėsčiųjų takų kryžkele. Atkuriamu tiltu ji sujungiama su kitoje upės pusėje esančiu Bernardinų sodu.

Kiti į parko teritoriją numatyti įėjimai yra antraeiliai, skirti vietiniams gyventojams ir pritaikyti mažesniems lankytojų srautams. Nuo Krivių gatvės pusės projektuojami penki tokie įėjimai. Prie esamų įėjimų ties Užupio gimnazijos pastatu ir gyvenamuoju namu Nr. 22 planuojami taškai parko lankytojų aptarnavimui. Šiaurės rytinėje pusėje, kur parkas ribojasi su VRM priklausančiais karo muziejum, šaudykla ir stadionu, numatyti trys galimi įėjimai. Nuo Kosciuškos gatvės į parko teritoriją yra vienas esamas įėjimas, prasidedantis masyviais granito laiptais. Tai tarpukario laikų pėsčiųjų takas, anksčiau vedęs į stadioną. Dabar jis siekia Dainų slėnio parterį, kur susijungia su šiaurvakariniu privažiavimu. Čia esantis nedidelis parkingas rekonstruojamas ir nežymiai išplečiamas. Du antraeiliai įėjimai planuojami Vilnelės pakrantėje: vienas šiaurės rytų pusėje ties esamu Kosciuškos gatvės parkingu, kitas – ties piečiausia parko teritorijos riba.

Parko teritoriją planuojama aptverti, todėl visi įėjimai bus per kontroliuojamus laiko rėle vartus. Kadangi parkas užima didelį sudėtingo reljefo plotą, didesnė dalis šių įėjimų planuojami mišrios paskirties – jie tarnaus tiek pėsčiųjų eismui, tiek epizodiniam aptarnaujančio transporto privažiavimui.

Pagrindiniai pėsčiųjų srautai

Šiuo metu parko teritorijoje galima išskirti intensyviausiai naudojamą trasas, kurios tarpusavyje labai menkai susijusios. Tai šiaurvakarinis privažiavimas nuo Kosciuškos gatvės, vedantis per Dainų slėnį, Kreivojo kalno rytiniu šlaitu iki Trijų kryžių paminklo; gruntinis takas palei Vilnelę, prasidedantis ties Nyderlandų ambasados rezidencija ir vedantis iki didžiosios griovos slėnio, kur šakojasi į dvejus laiptus: vieni veda į Bekešo, kiti – į Altanos kalną. Taip pat privažiavimas nuo Olandų gatvės, kuriuo pasiekiamas Stalo kalno plokščiakalnis. Taigi, pagrindinis kalvyno masyvas aplink Dainų slėnį pasiekiamas iš dviejų priešingų pusių, tačiau tos kalvyno pusės praktiškai funkcionuoja atskirai. Altanos ir Gedimino kapo kalnų masyvo vienintelė jungtis su likusia parko dalimi yra laiptai. Tai sudėtinga, didelės fizinės ištvėmės reikalaujanti trasa (137,0 m - 95,0 m - 134,0 m). Bevardžio kalno masyvas yra likęs nuošaliai nuo visų esamų srautų.

Kad sujungti visus parko kalnų masyvus į vientisą, funkcionalų takų tinklą, planuojamos naujos trasos, dalis esamų trasų modernizuojamos ir išplečiamos.

Takai

Tarp Gedimino kapo kalno ir Stalo kalno pietvakarinio atragio projektuojamas pėsčiųjų tiltas. Jis planuojamas iš dviejų atskirų dalių, kaip vidurinė atrama panaudojamas bevardžio kalno atragio smaigalys. Šį smaigalį ir privažiavimą nuo Olandų gatvės sujungia naujai projektuojamas pėsčiųjų takas. Tokiu būdu ne tik sukuriama patogus, be didelių aukščių skirtumų ryšys tarp pagrindinio ir pietinių kalnų masyvų, bet ir prijungiamas bevardžio kalno masyvas, kuris dabar nenaudojamas. Įrengiama nauja pėsčiųjų trasa pagrindinio masyvo pietinėje dalyje, kuri sujungia Stalo kalną, projektuojamo pėsčiųjų tilto prieigą Stalo kalno pietvakariniame atragyje ir Bekešo kalno prieigas. Taip pat išvystomas esamas privažiavimas nuo Kosciuškos gatvės suformuojant žiedą aplink Karigailos kalvą - sukuriama vientisas takų tinklas pagrindiniame parko masyve aplink Dainų slėnį. Projektuojamas naujas pėsčiųjų takas Vilnios pakrantėje. Jis prasideda ties Dailės akademijos

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	11	17	0

pėsčiųjų tiltu, kerta parko pietinę ribą ir tęsiasi visa parko teritorija iki Kosciuškos gatvės privažiavimo. Tokiu būdu rekreacijai pritaikoma viena gražiausių parko vietų ir kartu sukuriama reikšminga komunikacijos ašis.

Tiltai per Vilnios upę

Projektuojamą pakrantės taką su kitoje upės pusėje esančiais Bernardinų sodu ir Vilniaus pilių teritorija jungia du esami pėsčiųjų tiltai. Pietuose – dailės akademijos tiltas, tiesiogiai nesiribojantis su kalnų parku, ir tiltas ties Nyderlandų ambasados rezidencija, esantis maždaug projektuojamo tako trasos pusiaukelėje.

Pilių parko ir aplinkinių senamiesčio teritorijų ryšį siūloma sustiprinti įrengiant dar du pėsčiųjų tiltus. Abu juos siūloma projektuoti senųjų istorinių tiltų vietose. Vienas planuojamas pietinėje dalyje, jis sujungia didžiosios griovos takų kryžkelę ir Bernardinų sodą. Iš istorinės medžiagos žinoma, kad šioje vietoje tiltas stovėjo iki 1936 metų. Antras – šiaur rytiniame parko gale, ties Senojo arsenalo pastatu. Iki šiol matomos šio tilto plytų mūro pamatų liekanos žymi senojo Vilniaus kelio, vedusio iš Žemutinės pilies į rytus, trasą.

Vertikalūs ryšiai:

Parko teritorijoje aukščių skirtumai labai dideli, tačiau galimybės saugiai ir patogiai pasiekti aukštutines kalvyno zonas parko lankytojai dabar neturi. Ne vasaros sezono metu ši problema tampa aktuali ne tik vyresnio amžiaus žmonėms bei neįgaliesiems, bet ir daugumai specialiai tam nepasiruošusių lankytojų. Dėl šios priežasties planuojamą takų struktūrą būtina papildyti moderniais vertikaliais ryšiais. Pagrindinė vertikali jungtis – požeminis liftas - planuojama centrinėje parko dalyje, tarp Vilnios pakrantėje projektuojamo lankytojų aptarnavimo centro ir Trijų kryžių kalno žemesniosios terasos. Požeminio lifto panaudojimas leidžia išvengti prieštaravimų tarp funkcinio poreikio sujungti dvi labiausiai lankomas parko zonas ir siekio atkurti šios parko dalies istorinį vaizdinį. Antras vertikalus ryšys numatytas iš didžiosios griovos slėnio į Altanos kalną. Čia planuojamas funikulierius (2014.04 m. SĮ “Vilniaus planas” projektiniai pasiūlymai VP13-140-PP), jo trasa praktiškai dubliuoja čia esančių laiptų trasą.

Antraeiliai pėsčiųjų srautai

Tai takai, skirti atskirų funkcinių zonų vidaus ryšiams: Kreivojo kalno, atkuriamo botanikos sodo, bevardžio kalno, taip pat Altanos ir Gedimino kapo kalnų ir kitų lokalių vietų takai. Taip pat sudėtingesnės tranzitinės trasos, kurios dėl parko reljefo specifikos, gali funkcionuoti tik šiltuoju metų laiku. Tai griovų dugnuose projektuojami takai. Šių takų trasos ir tankumas tikslinami TP metu.

4.4. Dangos

Parko teritorijoje planuojamos skirtingų tipų dangos, tai lemia takų paskirtis ir reljefo ypatumai. Mišrios paskirties pagrindiniai takai, kurie kartu atlieka ir epizodinių privažiavimų skirtų parko aptarnavimui funkciją, grindžiami akmens trinkelėmis arba skelto lauko akmens danga. Tokia pat danga grindžiamos parko aikštės ir apžvalgos aikštelės.

Dainų slėnio estrados aikštėje atnaujinama esama asfalto danga. Asfaltas taip pat planuojamas parkinguose ties Kosciuškos gatve ir projektuojamu lankytojų aptarnavimo centru B.Radvilaitės g. 12. Sąlyginai lygiose ir sausose parko vietose projektuojamiems takams numatoma didesnės frakcijos birios nesurištos, skaldelės – žvyro danga iš natūralaus akmens. Takų konstrukcija įrengiama dalį sluoksnių įkasant į esamą dirvožemį 15-20 cm (nepažeidžiant archeologinių sluoksnių), o kitas konstrukcijos dalis iškeliant virš esamo paviršiaus 15-20 cm. Tose takų atkarpose, kur šlaitas per daug status, įrengiami tilteliai – takai ant pakeltų metalinių konstrukcijų. Tokie ant metalinių atramų pakelti, cinkuotomis grotelėmis ar medžio danga perdengti takai įrengiami ir trasose, einančiose griovų dugnu.

Esami parko laiptai – gelžbetoniniai, akmeniniai ir mediniai - remontuojami. Naujai projektuojamiems laiptams taip pat naudojamos įvairios medžiagos. Šalia kietų ir gruntinių takų dangų derinami akmeniniai, mediniai ir betoniniai laiptai. Šalia metalinių pakeltų takų – atitinkamos konstrukcijos laiptai.

Kabančių takų ir tiltų konstrukcijos bei dangos parenkamos TP metu.

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	12	17	0

4.5. Želdynai

Šiuo metu reprezentacinio privažiavimo nuo Kosciuškos gatvės zonoje, Dainų slėnio apylinkėse, Trijų kryžių monumento prieigose ir Altanos kalno viršutinėje dalyje vyrauja šienaujama pieva su pavieniais medžiais ir nedidelėmis želdynų grupėmis. Ištinė pieva taip pat plyti Stalo kalno plokščiakalnyje. Didžiosios griovos slėnis ir Bekešo kalno rytinis šlaitas apimti dirvos erozijos – šie plotai padengti birių smėliu, pereinančiu į retą žolę. Didžioji parko teritorijos dalis apaugusi tankiu savaiminiu mišku.

Parko teritorijoje planuojami keturių lygių želdynų tvarkymo darbai. Jų pobūdis priklauso nuo konkrečios zonos funkcinės paskirties ir nuo reljefo ypatybių. Vienas iš pagrindinių želdynų tvarkymo uždavinių yra išryškinti Kreivąją pilį sudariusių piliakalnių masyvą, kad jie deramai matytųsi šalia jau atidengto Gedimino kalno piliakalnio. Kreivoji ir Gedimino pilys iki XV a. sudarė vieningą gynybinį darinį – šį kompleksškumą būtina akcentuoti. Charakteringose Vilniaus panoramose visas kalvynas turėtų būti suvokiamas kaip vientisas piliakalnių kompleksas, unikalus ir didingas, savo istorine svarba niekuo nenusileidžiantis, o gal ir pranokstantis Kernavės piliakalnių kompleksą.

Nuo daugelio kalnų viršūnių atsiveria įspūdingos miesto panoramos, todėl dar vienas želdynų tvarkymo tikslas – kiek įmanoma daugiau atverti tuos vaizdus pilių parko lankytojams.

Ant Kreivojo kalno reprezentuojamas Kreivosios pilies, XIII – XIV a. įtvirtintos gyvenvietės laikotarpis, taigi piliakalniui pagal galimybes sugražinama jo autentiška, gynybinio statinio išvaizda. Piliakalnio paviršius ir siluetas išryškinami, dauguma esamų želdynų pašalinami, paliekant atskirus pavienius medžius, eroduojančios zonos užpilamos, šlaitai tvirtinami, velenuojami arba apauginami šienaujama veja, apatinės šlaitų dalys sutvirtinamos lauko rieduliais.

Bekešo kalne, Karigailos kalvos aukštumoje, į Dainų slėnį nukreiptose Stalo kalno atragių pusėse, taip pat didžiosios griovos slėnyje planuojami kraštovaizdžio formavimo kirtimai, išryškinant būdingą piliakalnių siluetą. Želdynai kertami fragmentiškai, tinkamose vietose paliekant didesnes ar mažesnes jų grupes. Tokie pat fragmentiški savaiminių želdynų valymai numatyti Altanos kalno aukštutinėje dalyje ir Gedimino kapo kalno pietvakariniame šlaite.

Stalo kalno ir abiejų jo atragių šiaurrytiniame ir pietvakariniame šlaituose planuojamas sanitarinis esamų želdynų valymas išryškinant piliakalnių šlaitus ir atveriant vizualines perspektyvas.

Likusioje parko teritorijoje – bevardžio kalno masyvo didesnėje dalyje, didžiojoje griovoje, Altanos ir Gedimino kapo kalno šlaituose, taip pat plote tarp Kosciuškos, Vainiūno gatvių bei stadiono, numatytas sanitarinis esamų želdynų valymas, formuojant parko įvaizdį.

4.6. Mažosios architektūros formos

Parke planuojama naudoti tipinius mažosios architektūros elementus. Numatomi keleto tipų suoliukai iš metalo ir medžio: skirtingo ilgio, su atlošu ir be jo. Šalia takų planuojama statyti stačiakampio plano suoliukus. Reprezentacinėse aikštelėse šalia paminklų ir reikšmingesnių skulptūrų – puošnesnio dizaino plastiškų formų suoliukus. Šiukšliadėžės – betoninės, antivandalinės, su metaliniu apsauginiu gaubtu. Parke taip pat planuojamos kelios „lauko klasės“ – didelės lauko kėdžių grupės, skirtos ekskursijų grupių patogumui. Planuojamos dviejų tipų stoginės: vienos sutapdintos su informaciniu stendu, kitos – skirtos pasislėpti nuo lietaus. Mažieji lankytojų aptarnavimo taškai, kuriuos sudaro WC kabina ir informacinis blokas, taip pat naudojami tipiniai: tai nesudėtingi lengvų konstrukcijų, kiosko tipo statiniai.

4.7. Apšvietimas. Elektros tiekimas

Pagrindines parko trasas – takus, tiltus, laiptus - planuojama apšviesti. Svarbiausiuose takuose siūloma naudoti šviestuvus ant aukštų atramų, vietinės reikšmės takams – vidutinio aukščio atramas. Svarbiausiems parko objektams planuojama įrengti panoraminį apšvietimą. Be jau apšviesto Trijų kryžių paminklo, siūloma išnagrinėti galimybę apšviesti Kreivosios pilies kalno šlaitus, tokiu būdu pabrėžiant jos išskirtinę reikšmę parko kontekste. Kitoms specializuotoms parko

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	13	17	0

zonoms – Dainų slėnio estradai, Stalo kalno žaidimų zonos, galbūt ir atkuriamam botanikos sodui – taip pat projektuojamas specialus, konkrečią paskirtį atitinkantis apšvietimas. Potencialiose stambesnio mastelio meno kūrinių vietose, kaip antai Karigailos kalvos viršūnė, takų sankryžose susidarančios aikštelės, taip pat tikslinga iš anksto numatyti apšvietimo galimybę.

Kalnų parko teritoriją planuojama apšviesti nuo parko vidaus elektros tinklų. Apšvietimo valdymas numatytas iš apšvietimo valdymo pultų su nuotoliniu valdymu, kad būtų galima centralizuotai stebėti ir rinkti duomenis apie šviestuvų veikimo laiką, lempų tarnavimo ir keitimo galimybes. Valdymo pultai projektuojami atskirai kiekvienai parko tvarkomai teritorijai.

Visi kabeliai klojami grunte. Visuose susikirtimuose su kitom inžinerinėm komunikacijom, takais kloti PVC vamzdžiuose. Projektuojamas bendras takų apšvietimas ir akcentinis skulptūrų apšvietimas. Šviestuvai gali būti programuojami nustatant apšvietimo laiką ir lygį. Apšvietimo atramų viduje privalo būti pakankamai vietos sumontuoti vaizdo stebėjimo aparatūrą. Visos atramos turi būti įžemintos, arba šviestuvai parinkti ne žemesnės, kaip II elektrosaugos klasės.

Reikalinga numatyti maitinimą projektuojamiems liftams, funikulieriui, laiptiniam keltuvui. Prie įėjimų numatomi automatiniai varteliai, infocentraai arba infostendai, viešieji tualetai. Visus šiuos įrengimus stebės vaizdo kameros, kurioms reikia privesti elektros energijos tiekimą. Kalnų parke numatoma rengti koncertus, renginius, prie kurių gali būti organizuojamos mugės ar prekybiniai atvažiuojantys kioskai. Jiems taip pat reikia numatyti elektros tiekimą.

Projektiniuose pasiūlymuose įvertintas elektros energijos poreikis aukščiau išvardintiems vartotojams:

- parko apšvietimas – 50kW
- funikulierius Nr. 1 – 30kW
- funikulierius Nr. 2 – 20kW
- liftai – 2x20kW
- laiptinis keltuvas – 15kW
- lankytojų terminalas, infocentraai, viešieji tualetai – 200kW
- lauko kavinė – 30kW
- renginių zona – 150kW
- prekybos zona – 80kW (laikina apkrova, vykstant renginiui)
- vaizdo stebėjimas, automatiniai varteliai ir kiti smulkūs vartotojai – 15kW

Bendras projektuojamas elektros energijos poreikis:

- 630kW instaliuotos galios
- 500kW skaičiuotinos galios.

4.8. Silpnos srovės

Projektuojama lauko elektroninių ryšių ir lauko apsauginės signalizacijos sistema.

Lauko elektroninių ryšių paskirtis - elektroninių ryšių trasos tarp pastatų ir atskirų objektų telekomunikacijų ir apsaugos sistemų poreikiams. Papildomai projektuojamos informacinės dalys:

- informacijos apie parką, turistinius įvykius ir zonas suteikimas (infostendai, audiogidų komplektai ir interaktyvi holograma).
- automatinės funikulierių, lifto ir parkingo vietų bilietų pardavimo/praleidimo sistemos.

Lauko apsauginės signalizacijos sistemos paskirtis – parko teritorijos perimetro kontrolė ir vidaus teritorijos vaizdo stebėjimas.

- Parko teritorijos perimetro kontrolę sudaro įėjimų ir įvažiavimų į parko teritoriją praleidimo sistemos, jų valdymas ir kontrolė.
- Parko vidaus vaizdo stebėjimo sistemą sudaro parko turistinių zonų, įrangos ir susibūrimo vietų vaizdo stebėjimas ir įrašymas.

Audiogidas (ausinės aparatas) + 5-6 kalbos.

Sukuriamas audiogidas, kuris patalpinamas į audiogido aparatus. Siekiant platesnio audiogido pritaikymo programėlė pritaikoma ir galimiems vartotojų išmaniesiems įrenginiams (windows, ios, android operacinėse sistemose). Sukurtas audiogidas pateiks kalnų parko istoriją, leis lankytojui susipažinti su išskirtiniais įvykiais, faktais. Pristatys šio objekto kitimo raidą. Programėlė pateiks

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	14	17	0

žemėlapi, leidžiantį nustatyti buvimo vietą, bei pasiūlys optimaliausius maršrutus atsižvelgiant į vartotojo poreikius bei siekius.

Video terminalas (touch)

Jutiminiame video terminale bus pateikiama aktuali turizmo informacija, galimi lankytni objektai ne tik Kalnų parke, tačiau ir Vilniaus mieste. Videoterminale bus pateikiama istorinė Kalnų parko raida, pateikiamas Kalnų parko reljefo maketas su objektais, kurį vartotojas turės galimybę prisiartinti, atskirai apžiūrėti dominantį objektą.

Informaciniai stendai

Parko teritorijoje bus pastatyti informaciniai stendai. Informaciniuose stenduose bus pateikiama konkrečiai vietai ar objektui aktuali istorinė ir dabartinė informacija. Pateikiama galimo maršruto nuoroda. Tai pat nurodoma, kada yra galimybė QR kodo pagalba atsisiųsti audiogidą, kurį vartotojas gali įsidięgti į savo išmanųjį įrenginį.

Panoraminių nuorodų lentelės apžvalgos aikštelėse

Kalnų parke esančiose apžvalgos aikštelėse bus įrengtos panoraminių nuorodų lentelės. Šios lentelės pateiks informaciją apie panoramiškai matomus objektus – objekto pavadinimą, paskirtį, trumpą aprašymą. Tai pat prie objekto bus pateikiamas QR kodas, kurį nuskanavęs vartotojas bus nukreipiamas į išsamesnį objekto aprašymą, istorines aplinkybes.

Atkūriamosios realybės Sistema (augmented reality)

Siekiant skatinti objekto interaktyvų pritaikymą, bus sukurta programa, paremta išplėstinės realybės funkcija. Sukurta programa suteiks galimybę vartotojui į pažymėtą objektą/vietą nukreipus išmanųjį įrenginį jame atkurti galimą 3D objekto vizualizaciją. Išplėstinės realybės programoje bus pateikiami jau sunykę ir neatkurti istoriniai Kalnų parko objektai.

Kryptinių nuorodų sistema

Kryptinėmis nuorodomis, bus nurodoma, į kur vartotojui reikalinga eiti, kad būtų aplankytas konkretus Kalnų parko ar Vilniaus miesto išskirtinis objektas ar vieta. Kryptinės nuorodos į konkretų objektą nurodys atstumus iki jo, bei laiką, reikalingą pasiekti objektą.

Interaktyvios hologramos

Kalnų parko estradoje bus sukuriami interaktyvūs holografiniai vaizdai. Holografinais vaizdais bus atvaizduojami svarbiausi Lietuvai įvykiai, o šalia esantys išmanieji infoterminalai pateiks vartotojui žaidimus ar užduotis susijusius su holografinais vaizdais. Holografinių vaizdų sukūrimui bus naudojami skaidrūs išmanieji ekranai. Holografinių vaizdų programa leis programos administratoriui kurti ir naudoti naujus holografinius vaizdus, pritaikyti holografinius vaizdus aktualiems renginiams ar minimiems įvykiams.

4.9. Vandentiekis nuotekos

Kalnų projekto aktualizavimo, pritaikant lankymui, projektą sudaro 12 tvarkomų teritorijų. Bendras tvarkomos teritorijos plotas - 343796,33 m². Planuojama, kad Kalnų parke per dieną apsilankys apie 800 žmonių. Šioje teritorijoje projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Visas susidarantis paviršinių lietaus nuotekų debitas nuo visos tvarkomos teritorijos ~2100 l/s. Reikalingas geriamojo vandens kiekis ~20 m³/d.

1 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio ir nuotekų tinklai atvedami į lauko kavinę ir WC mazgą. Visi tinklai prijungiami prie 6 etape projektuojamų tinklų. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

2 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Visi tinklai prijungiami prie 7 etape projektuojamų tinklų. Šiame etape projektuojamas lankytojų informacijos centras su WC mazgu. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio

ENERO-44(2015)-PP-AR	Lapas	Lapų	Laida
	15	17	0

vamzdžių. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

3 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio ir nuotekų tinklai prijungiami prie esamų tinklų Bernardinų sode, surinktos lietaus nuotekos išleidžiamos į Vilnelės upę. Teritorijoje projektuojamas požeminis lankytojų terminalas, lauko kavinė. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Teritorijoje projektuojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, vandentiekio tinklas sužiedinamas su 2 etapo vandentiekio tinklais. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

4 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio ir nuotekų tinklai prijungiami prie esamų tinklų Krivių g., surinktos lietaus nuotekos išleidžiamos į Vilnelės upę. Šioje teritorijoje projektuojami trys WC mazgai. Prie įėjimų į teritoriją iš Krivių g., projektuojami du WC mazgai. Šalia Kalnų parko maketo, projektuojamas mobilus WC mazgas. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

5 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Teritorijoje projektuojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, kurie sužiedinami su 6 ir 8 etapo tinklais. Lietaus nuotekų tinklai prijungiami prie 6 etapo tinklų. Lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

6 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai prijungiami prie 1, 5 ir 7 etapo tinklų. Šiame etape projektuojama renginių zona, kurioje yra lankytojų informacijos centras ir WC mazgas. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Teritorijoje projektuojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, kurie sužiedinami su 5 ir 7 etapo tinklais. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

7 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio, nuotekų ir lietaus tinklai prijungiami prie esamų tinklų T. Kosciuškos g, dalis lietaus nuotekų tinklų nuvedami į Vilnelės upę. Šiame etape įrengiama rezervinė lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelė (40 vietų), nuo kurios paviršinis vanduo surenkamas ir išvalomas. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Teritorijoje projektuojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, kurie sužiedinami su 6 ir 10 etapo tinklais. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalaus ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

8 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai prijungiami prie esamų tinklų Olandų g. Prie įėjimo į teritoriją iš Olandų g., projektuojamas lankytojų informacijos centras ir WC mazgas. Įrengiama lengvųjų automobilių

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	16	17	0

stovėjimo aikštelė (40 vietų), nuo kurios paviršinis lietaus vanduo surenkamas ir išvalomas. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Teritorijoje projektuojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, kurie sužiedinami su 5 etapo tinklais. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalas ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

10 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai prijungiami prie esamų tinklų Kosciuškos g. ir projektuojamų 7 etapo tinklų. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Teritorijoje projektuojami antžeminiai gaisriniai hidrantai, kurie sužiedinami su 7 etapo tinklais. Nuotekų ir lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalas ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

11 Tvarkoma teritorija

Projektuojami vandentiekio ir lietaus nuotekų tinklai. Vandentiekio ir lietaus nuotekų tinklai prijungiami prie projektuojamų 2 etapo tinklų. Šiame etape projektuojama požeminė automobilių saugykla (120-240 vietų), nuo kurios paviršinis vanduo surenkamas, išvalomas ir nuvedamas į lietaus nuotekų siurblinę. Vandentiekio tinklai projektuojami iš polietileninių PE100 PN10 slėgio klasės vandentiekio vamzdžių. Lietaus nuotekų tinklai projektuojami iš polivinilchloridinių (PVC) beslėgių arba polietileninių PE100 PN10 nuotekų vamzdžių. Paviršinių nuotekų surinkimui projektuojami polimerbetoniniai latakai su kalas ketaus grotelėmis ir surinkimo šuliniais su nusodinamąja dalimi.

Projektinių pasiūlymų sprendiniai nepakenks teritorijos ir joje esančių statinių vertingosioms savybėms, jie atitinka kultūros vertybių apsaugos tikslus – saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui. Projekto sprendiniai turi būti tikslinami ir detalizuojami vėlesnėse projektavimo stadijose, atlikus reikalingus tyrimus.

Projekto vadovas

Arch. Rimas Grigas
AM atest. Nr. A430, KPD3663

Architektūrinės Projekto
Dalies vadovė

Arch. Rūta Grigienė
AM atest. Nr. A1540, KPD3662

2016.03.10

Kultūros paveldo departamento prie
Kultūros ministerijos Vilniaus skyriaus
vyriausioji specialistė
Gerdalė Lukavičienė
20.16.m.04.....mėn. 13.d. Nr. 88-PP
Žemės judinimo darbų vietose
būtinai archeologiniai tyrimai

	Lapas	Lapų	Laida
ENERO-44(2015)-PP-AR	17	17	0

Kalnų parkas M 1:1500

Vilniaus piliakalnis su papilais ir gyvenviete (KVR unik. obj. kod. 664)

I teritorijos tvarkymo etapas

Sutartiniai žymėjimai

Kultūros paminklai	
1. Vilniaus senamiestis (unik. k. 16073, buvęs UVIP)	▲ Pagrindiniai įėjimai į Kalnų parko teritoriją
2. Vilniaus senoji miesto vieta su praeičiais (unik. k. 25504, buvęs A1610K)	▲ Įėjimai į teritoriją
3. Vilniaus piliakalnis su papilais ir gyvenviete (komplekso unik. k. 664, buvęs k. A1961K)	▲ Įėjimo kontrolės įrenginiai
Vilniaus piliakalnis su papilais ir gyvenviete piliakalnis, vad. Kreivuoju kalnu, Plikuoju kalnu, Trijų kryžių kalnu (unik. k. 30357, buvęs A1961K1)	▲ Įėjimo kontrolės įrenginiai
Vilniaus piliakalnis su papilais ir gyvenviete pirmas papilys, vad. Bekeso kalnu (unik. k. 30358, buvęs A1961K2)	▲ Tvoras
Vilniaus piliakalnis su papilais ir gyvenviete antras papilys, vad. Stalo kalnu (unik. k. 781, buvęs A1961K4)	▲ Lengvųjų automobilių ir autobusų stovėjimo aikštelės
Vilniaus piliakalnis su papilais ir gyvenviete trečias papilys, vad. Gedimino kapo kalnu (unik. k. 4514, buvęs A1961K3)	▲ Lankytujų informacijos centras
	▲ Informaciniai stendai ir kiti informacijos šaltiniai
	▲ Pilių rezervato lankytujų aptarnavimo centras
	▲ WC
	▲ Esamos apžvalgos aikštelės (regyklos)
	▲ Projektuojamos apžvalgos aikštelės (regyklos)
	▲ Vaizdinga panorama
	▲ Asfalto danga
	▲ Skelto lauko akmens danga
	▲ Birios, nesusištos, natūralaus akmens skaldelės - žvyro dangas ant šalčių neįtirtų medžių sluoksnio
	▲ Lengvųjų konstrukcijų takai - tilteliai
	▲ Lengvųjų konstrukcijų laiptai
	▲ Tiltai per Vilnelę
	▲ Laikini paviljonai (renginių metu) zona
	▲ Tvarkomi šlaitai ir griovos
	▲ Galima pilių rezervato ir lankytujų aptarnavimo zona
	▲ Aukštadė virš jūros lygio
	▲ Tvarkomi medžiai, išryškinti piliakalnio siluetai, formuojami, velesniamis šlaitai
	▲ Baltų mitologijos zona
	▲ Tvarkomų teritorijų zonos
	▲ Mažosios architektūros elementų sutartiniai žymėjimai
⊗ Lauko šviestuvai - A tipas	
⊗ Lauko šviestuvai - B tipas	
◁ Lauko šviestuvai - D tipas (ilgtų apšvietimas)	
— Lauko suoliukas - A tipas	
— Lauko suoliukas - B tipas	
— Lauko suoliukas - D tipas	
■ Lauko kėdės	
○ Šukštadižės	
■ Vaikų žaidimo aikštelė	
⊗ Atokevpio vieta su stogine	

Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervato direkcija
 LT 08003 Vilnius
 Tel. (8) 5 203 1290, e paštas: info@enero.lt

Tvarkomos teritorijos	
1 teritorija - Kreivosios pilies piliakalnis	1L-1 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 13 vnt. pakopų
	1L-2 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 283 vnt. pakopų
	1L-3 Laiptai iš akmens. 100 vnt. pakopų
	1T-1 Takas/tiltelis. Ilgis 65.30 m.
2 teritorija - Teritorija prie lankytujų terminalo ir takas patalpa	
3 teritorija - Botanikos sodas	Takas/tiltelis. Ilgis 72.30 m.
4 teritorija - Didžioji griovė, Altanos kalnas ir Gedimino kapo piliakalnis	4L-1 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 308 vnt. pakopų
	4L-2 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 308 vnt. pakopų
	4L-3 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 38 vnt. pakopų
	4L-4 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 21 vnt. pakopų
	4L-5 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 38 vnt. pakopų
	4L-6 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 54 vnt. pakopų
	4L-7 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 167 vnt. pakopų
	4L-12 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 33 vnt. pakopų
	4T-3 Takas/tiltelis. Ilgis 354.00 m.
	4T-4 Takas/tiltelis. Ilgis 61.00 m.
	4T-5 Takas/tiltelis. Ilgis 26.00 m.
5 teritorija - Karigalio kalnas	5L-1 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 46 vnt. pakopų
6 teritorija - Dainų slėnis	8L-2 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 70 vnt. pakopų
	8L-5 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 34 vnt. pakopų
	8L-6 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 112 vnt. pakopų
9 teritorija - Bevardis piliakalnis	9L-1 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 29 vnt. pakopų
	9L-2 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 17 vnt. pakopų
	9L-3 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 17 vnt. pakopų
	9L-4 Lengvųjų konstrukcijų laiptai. 17 vnt. pakopų
10 teritorija - Teritorija tarp Kosciuskos gatvės ir stadiono	
11 teritorija - Dainų slėnio automobilių saugykla	
12 teritorija - Galimas lankytujų aptarnavimo centras	

Infrastruktūros objektai	
K-1	Lapatinis keltavas žmoniems su negalia (beveidinis / Trijų kryžių kalnas)
TL-1	Restauruojamas tiltas (šil Bernardinų sodas į kalnų parką). Ilgis - 41.50 m, plotis - 4.00 m, dangos plotas - 165.00 m²
TL-2	Restauruojamas arkinis tiltas (šil K. Škarpos alėja) plotis - 4.00 m, dangos plotas - 140.00 m²
KT-1	Dainų slėnio pagrindinio įėjimo (ilgis 35.00 m, plotis - 2.00 m, dangos plotas - 150.00 m²)
KT-2	Kabantis tiltas (tiltas per Didžiąją griovę, sujungiantis Altanos kalną bei Gedimino kapo piliakalnį su Kreivuoju miestu). Ilgis - 78.00 m, plotis - 2.00 m, dangos plotas - 150.00 m²
KT-3	Kabantis tiltas (tiltas per Didžiąją griovę, sujungiantis Altanos kalną bei Gedimino kapo piliakalnį su Kreivuoju miestu). Ilgis - 61.00 m, plotis - 2.00 m, dangos plotas - 163.00 m²
ST-5	Dainų slėnio lankytujų patalpos (po Dainų slėnio tribūnomis). Plotas - 220.00 m²
ST-6	Galimas lankytujų aptarnavimo centras (prie Kosciuskos gatvės, įvažiavimo į Dainų slėnį). Plotas - 840.00 m²
ST-7	Lankytujų aptarnavimo patalpos (prie Olandų gatvės). Plotas - 205.00 m²
ST-10	Viesieji WC statiniai (prie parkavimo kylančių į Altanos kalną) - 1 vnt.
ST-11	Viesieji WC statiniai (po Dainų slėnio tribūnomis) - 2 vnt.
ST-12	Viesieji WC statiniai (prie Olandų gatvės) - 1 vnt.

Beleščaitis
 Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministro Vilniaus skyriaus vyriausioji specialistė
 Geyzilda Lukšytė
 2016 m. gegužės mėn. 13 d. Nr. 88-PP
 Žemės ūkio darbuose būtini archeologiniai tyrimai

PP m. 16-16-89
 1999 m. gegužės mėn. 16 d. Nr. 88-PP
 1999 m. gegužės mėn. 16 d. Nr. 88-PP
 1999 m. gegužės mėn. 16 d. Nr. 88-PP
 1999 m. gegužės mėn. 16 d. Nr. 88-PP

Jarutė Morikaitė
 2016-04-05